

Lom

Gjestfritt og nyskapande

Budsjett 2008
Økonomi- og handlingsplan 2008 – 2011

Frå konstituerande møte i kommunestyret 18. oktober 2007

1. VURDERING FRÅ ADMINISTRASJONSSJEFEN	3
1.1. UTFORDRANDE	3
1.2. ÅRSAKER	3
1.3. BUDSJETTBALANSEN - FRAMTIDSUTFORDRINGAR	3
1.4. NYE TILTAK	4
1.5. PRIORITERINGAR – RESULTAT - ARBEIDSGJEVARROLLA	4
1.6. VISJON - ÅTFERDSKRAV	4
2. INNSTILLING FRÅ BUDSJETTUTVALET.....	5
2.1. BUDSJETTPROSESSEN.....	5
2.2. MÅLSETJING MED BUDSJETTARBEIDET	5
2.3. INNSTILLING FRÅ BUDSJETTUTVALET.....	5
3. ØKONOMISKE OVERSIKTER.....	12
3.1. INVESTERINGAR.....	12
3.2. INVESTERINGAR OG FINANSIERING	12
3.3. FONDSKAPITAL.....	13
3.4. BRUK AV NÆRINGSFOND.....	13
3.5. DRIFTSBUDSJETT	14
4. FORMANNSKAPET – FØRSTE BEHANDLING	15
4.1. BEHANDLING	15
4.2. VEDTAK.....	15
5. FORMANNSKAPET – ANDRE BEHANDLING	16
5.1. BEHANDLING	16
5.2. VEDTAK.....	16
6. KOMMUNESTYRET SITT VEDTAK.....	17
6.1. SAKSPROTOKOLL I KOMMUNESTYRET - 21.12.2006	17
6.2. ENDRA ØKONOMISKE OVERSYN ETTER VEDTAK	18
7. OVERORDNA STYRINGSSIGNAL OG UTVIKLING	21
7.1. HOVUDPUNKT I REGJERINGA SITT FORSLAG TIL STATSBUJSJETT 2008	21
7.2. KS SI UTTALE TIL FORSLAG TIL STATSBUJSJETT FOR 2007.....	22
7.3. UTVIKLING AV FOLKETALET	23
8. OVERORDNA MÅL OG STRUKTURER.....	24
8.1. BALANSERT MÅLSTYRING	24
8.2. KOMMUNEMÅLEKART	25
9. HANDLEFRIDOM I ØKONOMIEN – PRIORITERINGAR.....	26
9.1. GENERELLE ØKONOMISKE UTFORDRINGAR.....	26
10. HANDLINGSPLAN FOR DET ENKELTE TENESTEOMRÅDE	31
10.1. STØTTEFUNKSJON.....	32
10.2. SKULE.....	34
10.3. BARNEHAGE	37
10.4. MILJØ, TEKNISK, NÆRING	40
10.5. KULTUR, INFORMASJON, PROFILERING	43
10.6. HELSE OG VELFERD	44
10.7. INSTITUSJONSBASERT OMSORG.....	47
10.8. HEIMEBASERT OMSORG	50
11. VEDLEGG	53
11.1. FORSLAG FRÅ TENESTEOMRÅDA TIL STILLINGSAUKE	53
11.2. DRIFTSTILTAK INNAN MTN-KULTUR.....	54
11.3. INVESTERINGSFORSLAG FRÅ TENESTEOMRÅDA	55

1. Vurdering frå administrasjonssjefen

1.1. Utfordrande

Arbeid med budsjett for 2008 og økonomiplan fram til 2011 har vore meir utfordrande enn dei seinare åra, og var det og som forventa. Årsaka til det er så enkel som at utgiftene stig meir enn inntektene. Og samstundes kan vi leggje til at fleire har skapt inntrykk av at veksten i kommuneøkonomien framleis er til stades, om ikkje i same takt som for dei to siste åra. Det har i prosessen vorte tydelegare at budsjettbalansen ikkje er enkel å få til for fleire og fleire.

1.2. Årsaker

Det er særleg fire faktorar som synleggjer utfordringa vår:

- Stor auke i løn og sosiale kostnader, inkludert utgifter til pensjon
- Høgare rentenivå og auke i lånegjeld
- Reduksjon i kraftrelaterede inntekter
- Redusert tilskot frå staten som følgje av lågare innbyggjartal

I 2008 møter vi eit hovudoppgjer. Vi har lagt inn ei venta årslønsvekst på 4,5 %, og det er usikkert om det vil halde. Utgifter til pensjon er forventa å auke som følgje av lønsvekst, og ikkje minst at fleire arbeidstakarar har varsla at dei ynskjer å ta ut AFP.

Lånegjelda i Lom kommune er høgare enn gjennomsnittet i landet. Det bør vera ei klar målsetting å unngå å auke denne. Det betyr at nye låneopptak ikkje bør overstige årleg nedbetaling gjennom avdrag. I denne vurderinga må ein ta med at ein del av låneopptaka som er gjort, er knytt til statlege refusjonar slik at vi i nokon grad får kompensert renteutgiftene våre. Helseheimutbygging, skulebygg og omsorgsbustader er døme på dette.

Dei siste åra har inntektene frå kraftsektoren auka betydeleg. Dette gjeld særleg inntekt frå sal av konsesjonskraft, som netto gjev oss i overkant av 11 millionar i 2008. Tilsvarende beløp for 2007 er faktisk i overkant av 13 millionar. At vi er sårbare som følgje av svingingar i kraftprisen, er heilt opplagt ei utfordring som må møtast med tiltak. Desse meirinntektene dei siste åra, må ein vera svært forsiktig med å legge inn i drift av kommunen.

Reduksjon i talet på innbyggjarar får direkte konsekvens for overføringane frå staten i og med at innbyggjartilskotet utgjør ein vesentleg del av rameoverføringane.

1.3. Budsjettbalansen - framtidsutfordringar

Tidlegare avsetningar på fond er gjort for å imøtekoma nye og uventa utgifter. Dette gjeld m.a. endringar i mva-refusjon og utgifter til pensjon. Delar av desse fonda blir nytta for å få budsjettet for 2008 i balanse. Det seier seg sjølv at dette ikkje er ein driftssituasjon som kan halde fram. Gjennom økonomiplanen er det synleggjort at det må gjerast strategiske grep for vidareføring av eit godt tenestetilbod og samtidig skape rom for nye tiltak, både innafor drift og investeringar. Sjølve grunnlaget for dette må leggjast gjennom drift av kommunen, og ved eit fornuftig nivå på netto driftsresultat. Budsjettutvalet har definert målsetting om netto driftsresultat frå og med 2009. For å nå dette målet med elles uendra føresetnader må det til endring av tenestetilbod gjennom effektivisering, samarbeid og omprioriteringar.

Situasjonen krev at ein framleis har kontinuerleg vurdering av budsjett, og at behovet for justering må kartleggjast tidleg. Utviklingstrekka og at vi i så stor grad er sårbare i høve til lånegjeld, rentenivå og kraftinntekter har fleire gonger vore understreka frå administrasjonssjefen.

1.4 Nye tiltak

I tillegg til at nåverande etablerte tenestetilbod i vesentleg grad er vidareført, er det er lagt inn aktivitetssauke ved nye stillingsressursar på fleire område. Dette gjeld innan psykisk helsevern knytt til tilrettelegging i øyremerka bustader som blir ferdigstilt til driftsåret 2008. Det gjeld innan barnehage, der stillingsauke kjem som følge av auka etterspurnad og utviding av tilbodet både i Loar og Garmo. Ordinær stillingsressursauke er finansiert gjennom brukarbetalingar og statstilskot. Det er og, både innan skule og barnehage, auka ressursar til spesialundervisning og tilrettelegging for barn som treng det. Dette er eit område som har høg fokus, og som det er viktig for oss å legge til rette for.

1.5 Prioriteringar – resultat - arbeidsgjevarrolla

Det har og kome framlegg til nye drifts- og investeringstiltak som det ikkje har vore rom for å ta inn. Dette er definitivt eit uttrykk for ynskje om å utvikle kommunen vidare, noko som det er viktig å ta vare på inn i framtida.

Neste år er første året der vi kan samanlikne oppnådde resultatmål i høve til fastsett i budsjett 2007. Det er gjort justeringar av resultatmåla i dette budsjettframlegget. Justeringane inneber justering av enkeltmål og endring av måleområda. Administrasjonssjefen vurderer måla som realistiske, og som samstundes er noko å strekke seg imot. Administrasjonssjefen er spesielt glad for at det er sett av auka ressursar til kompetanseutviklingstiltak. Årsaka til det er m.a. at vi nok i større grad må legge til rette for kompetanseutvikling av eigne tilsette, og at vi i tillegg vil stille sterkare i høve til rekruttering av medarbeidarar fram i tid. Arbeidsgjevarrolla må utviklast vidare og set klare krav til rolleutøving og prioritering frå dei ulike aktørane i kommunen.

1.6 Visjon - åtferdskrav

I budsjettprosess, der ein m.a. opplever at alle ynskje ikkje blir imøtekomne, er det viktig at ein ikkje misser fokus på overordna prioriteringar. Dette er først og fremst uttrykt i kommuneplanen vår der det er slått fast at vi skal vera "gjestfrie og nyskapande". I tillegg skal vi ha med oss grunnleggjande åtferdskrav som klargjer at vi alle skal vera offensive, inkluderande og løysingsorienterte. Med dette som grunnlag, og med ei forståing for at tenesteytinga i Lom blir gjort med god kvalitet, og at vår ressursituasjon er god samanlikna med mange andre kommunar, vil handlingsrommet vårt framleis vera stort.

2. Innstilling frå budsjettutvalet

2.1. Budsjettprosessen

Budsjettutvalet har fått ansvar for å leggja fram forslag til budsjett og økonomiplan for 2008 – 2011 til formannskapet. Fristen for å legge fram forslaget er sett til frist som er sett i årshjulet. Budsjettutvalet har vore sett saman av:

Odd Arne Kroken (leiar)

Torbjørgr Graffer Myrhaug

Erik Frisvold

Anne-Lise Marstein(nestleiar)

Magnar Mundhjeld

(Under prosessen vart Anne Lise Marstein valt som nestleiar blant medlemmane i utvalet.)

Utgangspunktet for budsjettet har vore vidareføring av justert budsjett for 2007 (budsjettjusteringssak juni 2007). Budsjettutvalet har fått oversikt over ønskje om nye stillingar og nye tiltak frå tenestemråda i kommunen. Etter framlegg av statsbudsjettet viste det seg at det var naudsynt med innsparingar. Tenestemråda har levert innsparingstiltak til utvalet.

Referat frå møta er sende medlemmane, ordførar, tenesteleiarane og administrasjonssjefen.

Statsbudsjettet vart lagt fram 5. oktober.

2.2. Målsetjing med budsjettarbeidet

I arbeid med budsjettforslaget har m.a. følgjande vore lagt vekt på:

- Oppretthalde tenestetilbodet
- Økonomisk handlefridom, ikkje auke lånegjelda utover det som kom fram av økonomiplanen for 2007 – 2010
- Prioritering av lovpålagte oppgåver
- Imøtekoma målsetjingar i overordna planar og vedtak
- Netto driftsresultat på minimum 3 %

2.3. Innstilling frå Budsjettutvalet

2.3.1. Føresetnader for budsjettet

- Årslønsvekst på 4,5%.
- Ordinære pensjonskostnader til KLP med 16,0 %
- Ordinære kostnader til STP med 11,1 %
- Kostnader til AFP finansiert ved fond / reelt budsjett
- Arbeidsgjevaravgift med 6,4 %
- KS prognosemodell er nytta til vurdering av frie inntekter (skatt og rammetilskot).
- For å møte auka i renta for 2008 er det avsett ein reservepott på kr. 400.000
- Inntekter frå sal av konsesjonskraft blir budsjettert med kr 11 mill. i 2008.
- Eidefossutbytte på kr. 9,0 mill.
- Skjønstilskot frå Staten til barnehagane på kr. 1.200.000.

2.3.2. Driftsinntekter – forslag til satsar for 2007:**2.3.2.1. Skattevedtak.**

Forskot på skatt i 2007 vert skrive ut med maksimalsatsen som blir vedteken i Stortinget. I medhald av eigedomsskattelova §§ 3 og 4 vert vidareført i 2008, utskriving av eigedomsskatt som er vedteken av kommunestyret i sak 125/75, samt på verker og bruk utanfor slike område. Eigedomsskatt blir utskriven med kr 7 for kvar tusen kroner i takstverdi.

2.3.2.2. Leige for kommunale bustader

Leiga for kommunale bustad blir foreslått endra med 2,4 % i 2008.

2.3.2.3. Satsar for musikk- og kulturskulen

Satsane for musikk- og kulturskulen blir uendra.

2.3.2.4. Satsar for skulefritidsordninga

Satsane for Skulefritidsordninga blir uendra.

2.3.2.5. Satsar for barnehagen

Satsane i Barnehagen blir foreslått uendra:

5 dagar kr 2.330, 4 dagar kr 1.880, 3 dagar kr 1.430, 2 dagar kr 980. Einskild dag kr 200. Krav om maksimale satsar for foreldrebetaling blir føreset kompensert med refusjon frå staten. Regjeringa føreset vidareføring av maksimalsatsen frå 2007.

2.3.2.6. Opphald på helseheimen.

Uendra (i.h.t. Rundskriv I 47/98 frå Helse og Sosialdepartementet).

2.3.2.7. Husleige trygdebustad, alderpensjonat og omsorgsbustader.

Husleiga blir foreslått uendra.

2.3.2.8. Heimehjelp

Satsane for heimehjelp er foreslått uendra:

Forslag om vidareføring av satsar vedtekne for 2007 pr. mnd.:

Inntil 2G	Kr. 150
Mellom 2G og 3 G	Kr. 490
Mellom 3G og 4 G	Kr. 705
Mellom 4G og 5 G	Kr.1.030
Over 5G	Kr.1.460

Reglane for heimebaserte tenester er heimla i Forskrift om vederlag for sosiale tenester.

2.3.2.9. Ambulerande vaktmeister

Prisen for ambulerande vaktmeister blir foreslått uendra med kr 100 pr. time.

2.3.2.10. Transport av tekniske hjelpemiddel

Utkøyring/innhenting av tekniske hjelpemiddel blir foreslått uendra. Pris pr tur kr 100.

2.3.2.11. Tryggleiksalarm

Tryggleiksalarm blir foreslått uendra. Satsen er kr 60 pr. månad.

2.3.2.12. Middag levert i heimen

Middag levert i heimen blir foreslått uendra. Satsen er kr. 55 pr. middag.

2.3.2.13. Fellingsavgift

Fellingsavgiftene blir foreslått vidareført frå vedtaket for 2006 og er som vist nedanfor:

Elg:	Vaksne dyr	kr 420	Kalv	kr 200
Hjort:	Vaksne dyr	kr 320	Kalv	kr 160

Inntektene blir avsett på kommunalt viltfond.

Overføringer til andre:**2.3.2.14. Regionrådet**

Tilskot til Regionrådet er budsjettert med kr 393.000 mot kr 444.000 for 2007.

2.3.2.15. Revisjon og kontrollutval

Revisjon og kontrollutval er budsjettert med kr 437.000 mot kr 433.000 for 2007.

2.3.2.16. Lom veksthus

Tilskot til Lom Veksthus er budsjettert med kr 100.00, det same som for 2007.

2.3.2.17. Jotunheimen Reiseliv AS

Tilskot til Jotunheimen Reiseliv AS er budsjettert med kr 650.000, det same som for 2007.

2.3.2.18. Organisasjonar og andre innan kultur

Tilskot til organisasjonar og andre innan kultur er budsjettert med kr 835.000 inkludert kr 495.000 til idrettsformål.

2.3.2.19. Lom kyrkjelege fellestråd

Tilskot til Lom kyrkjelege fellestråd er budsjettert med kr 1.325.000, inkludert kr 75.000 for levering av tenester, det same som for 2007. Søknad blir behandla som eigen sak.

2.3.2.20. Museet i Nord-Gudbrandsdal

Overføring til Museet i Nord-Gudbrandsdal er budsjettert med kr 132.000, det same som i 2007.

2.3.2.21. Nord-Gudbrandsdal Bedriftshelseteneste

Kjøp av tenester frå Nord-Gudbrandsdal Bedriftshelseteneste er budsjettert med kr 145.000, mot kr 113.000 i 2007.

2.3.2.22. Lom Friviljugsentral

Tilskot til Lom Friviljugsentral er budsjettert med kr 68.000, i tillegg til dette kjem tenestyting med kr 90.000. Tilsvarande beløp i 2007 var kr 129.000. Psykiatrimiddel vert utbetalt med kr 25.000.

2.3.2.23. Landbruksvikar

Satsar ved bruk av landbruksvikar:

Ved sjukdom	kr 140 pr. time
Ved ordinære oppdrag	kr 125 pr. time

2.3.2.24. Godtgjersle til folkevalde

Godtgjersle til folkevalde følgjer det til kvar tid gjeldande reglement.

2.3.2.25. Delegasjon – høve til å fastsette detaljert budsjett

Kommunestyret delegerer til Formannskapet å fastsette detaljert budsjett i samsvar med paragraf 11 i budsjett- og rekneskapsforskriften.

2.3.2.26. Fullmakt til administrasjonssjefen

Administrasjonssjef får fullmakt til å saldere budsjett 2008 og økonomiplan 2009 – 2011 ved å justere avsetjing til disposisjonsfond.

2.3.2.27. Bruk av fond

Bruk av disposisjonsfond AFP	kr 230.000
Bruk av disposisjonsfond MVA	kr 200.000

2.3.3. Budsjett gruppeart og gruppeansvar

	Budsjett 2007	Budsjett 2008
Grp. Ansvar: 01 STØTTEFUNKSJONEN		
10 LØNSUTGIFTER	8 255 315	9 348 749
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	3 986 053	6 034 900
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	2 643 057	7 399 000
14 OVERFØRINGAR	2 176 300	1 489 860
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	34 883 779	26 505 000
16 SALSINNTEKTER	-910 000	-1 035 000
17 REFUSJONAR	-11 347 945	-8 043 843
18 OVERFØRINGAR	-101 447 000	-110 222 100
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-19 275 000	-22 780 233
Sum grp. Ansvar: 01 STØTTEFUNKSJONEN	-81 035 441	-91 303 667
Grp. Ansvar: 02 OPPVEKST		
10 LØNSUTGIFTER	22 826 270	25 117 782
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	5 010 064	5 318 193
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	1 205 000	1 445 000
14 OVERFØRINGAR	990 843	1 128 102
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	100 000	125 000
16 SALSINNTEKTER	-890 000	-952 000
17 REFUSJONAR	-3 089 504	-2 602 538
Sum grp. Ansvar: 02 OPPVEKST	26 152 673	29 579 539
Grp. Ansvar: 03 Bamehage		
10 LØNSUTGIFTER	7 284 170	8 875 865
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	607 719	604 019
14 OVERFØRINGAR	71 000	71 000
16 SALSINNTEKTER	-1 663 600	-1 937 100
17 REFUSJONAR	-4 689 455	-5 825 000
Sum grp. Ansvar: 03 Bamehage	1 609 834	1 788 784
Grp. Ansvar: 04 MILJØ, TEKNISK OG LANDBRUK		
10 LØNSUTGIFTER	9 710 683	10 424 015
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	6 558 458	6 935 858
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	3 886 495	4 170 600
14 OVERFØRINGAR	4 454 000	4 555 925
16 SALSINNTEKTER	-7 701 000	-8 498 000
17 REFUSJONAR	-4 471 879	-4 287 879
18 OVERFØRINGAR	-211 000	-211 000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-2 573 800	-2 479 000
Sum grp. Ansvar: 04 MILJØ, TEKNISK OG LANDBRUK	9 651 957	10 610 519
Grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD		
10 LØNSUTGIFTER	10 459 394	11 890 436
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	2 605 100	4 439 100
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	477 300	388 750
14 OVERFØRINGAR	1 586 000	1 534 200
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	180 000	230 000
16 SALSINNTEKTER	-963 000	-2 647 000
17 REFUSJONAR	-5 845 000	-5 629 000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-200 000	-200 000
Sum grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD	8 299 794	10 006 486
Grp. Ansvar: 07 INSTITUSJONSBASERT OMSORG		
10 LØNSUTGIFTER	19 785 208	21 575 336
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	3 852 545	4 305 200
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	348 800	403 000
14 OVERFØRINGAR	747 088	928 500
16 SALSINNTEKTER	-4 317 000	-4 390 000
17 REFUSJONAR	-356 000	-560 000
Sum grp. Ansvar: 07 INSTITUSJONSBASERT OMSORG	20 060 641	22 262 036
Grp. Ansvar: 08 HEIMEBASERT OMSORG		
10 LØNSUTGIFTER	15 799 633	17 287 094
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	1 603 709	1 823 209
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	65 000	70 000
14 OVERFØRINGAR	261 000	322 000
16 SALSINNTEKTER	-1 524 800	-1 453 000
17 REFUSJONAR	-944 000	-993 000
Sum grp. Ansvar: 08 HEIMEBASERT OMSORG	15 260 542	17 056 303
T O T A L T		0

2.3.4. Oversikt over nye stillingar

2.3.4.1. Rametimetal i skulen

Auke i rametimetallet i skulane utgjer kr. 344.000. Frå sentrale styremakter er det lagt opp til at timetallet for elevane i grunnskolen skal aukast med 5 timar, som må trekkjast frå/eller sjåast i samband med auka over – utgiftene til disse timane er lagt inn i rammeoverføringane.

2.3.4.2. Loar barnehage

Auke i stillingar Loar Barnehage utgjer ca 1 million kroner pluss sosiale kostnader. Det vises i denne samanhengen til kommunestyrevedtak, der tenesteleiar barnehage ble tildelt fullmakt til å auke talet på stillingar

2.3.4.3. Omsorgsbustader innan psykiatri

Oppbemanning av omsorgsbustader innan psykiatri utgjer ca 1 million kroner pluss sosiale utgifter og er delvis finansiert av tilskot av psykiatrimidlar.

Budsjettet innan psykisk helse bygger på Plan for psykisk helsevern i Lom kommune og vart sist rullert/vedteke i kommunestyret den 21.12.06.

2.3.5. Behandling i budsjettutvalet:

2.3.5.1. Driftsbudsjettet:

Lom kommune sine tildelte rammer har ikkje gjeve Budsjettutvalet rom for å gå inn for nye tiltak, eller utviding av drifta utover allereie vedtekne tiltak. Av dette kan nemnast nye stillingar innafor barnehage, nye stillingar til psykiatribustader og utvida rametimar for grunnskulen. Driftssituasjonen for Lom kommune er slik at inntekter frå sal av kraft og aksjeutbytte frå AS Eidefoss blir nytta 100 % i drifta.

Ut frå dette har Budsjettutvalet drøfta fylgjande alternativ for inndekking av underbalanse:
(Tala under er ca. tal).

Alternativ 1:

1. IT-investering (Regiondata) blir finansiert frå ubundne kapitalfond i staden for over driftsbudsjettet:	Kr	363.000
2. Rådgjevarstilling i Støttefunksjonen stilles i vakanse:	Kr	420.000
3. 50 % av kultur- og ungdomskonsulent:	Kr	200.000
4. Endra føresetnad for lønsjustering til 4,5 %:	Kr	400.000
5. Auke i anslaget for utbytte frå AS Eidefoss:	Kr	400.000
6. 0,5 % kutt på alle tenesteområda:	Kr	750.000
Totalt "kutt" forslag for alternativ 1:	Kr	2. 533.000

Alternativ 2:

1. IT-investering (Regiondata) blir finansiert frå ubundne kapitalfond i staden for over driftsbudsjettet:	Kr	363.000
2. Kuttforslag frå tenesteleiarane:	Kr	960.000
3. Auke i anslaget for utbytte frå AS Eidefoss	Kr	400.000
4. Endring i føresetnad for lønsjustering frå 5,0 % til 4,5 %:	Kr	400.000
Totalt "kuttforslag" for alternativ 2:	Kr	2. 123.000

Innstilling frå Budsjettutvalet:

1. IT-investering (Regiondata) blir finansiert frå ubundne kapitalfond i staden for over driftsbudsjettet:	Kr 363.000
2. Rådgjevarstilling i Støttefunksjonen stilles i vakanse inntil gjennomgang av driftssituasjonen er gjort :	Kr 420.000
3. Endra føresetnad for lønsjustering til 4,5 %:	Kr 400.000
4. Auke i anslaget for utbytte frå AS Eidefoss:	Kr 400.000
Totalt "kutt" forslag frå budsjettutvalet:	Kr 1. 580.000
Underbalanse blir dekt frå disposisjonsfondet:	Kr. 430.000

2.3.5.2. Investeringsbudsjettet

Budsjettutvalet går inn for å renovere Presthaugen, og avset kr 1. mill. til dette formålet for 2008, finansiert med ubundne kapitalfond for ikkje å belaste driftssituasjonen.

Budsjettutvalet vurderer budsjettsituasjonen slik at investering av nytt helsesenter ikkje kan gjerast utan at det gjennom driftsnivået blir gjort innsparingar som gjev rom for nye investeringar. Budsjettutvalet går derfor inn for at nytt helsesenter blir teke inn i økonomiplanen for 2009, mot at nødvendige innsparingstiltak blir gjennomført, og at netto driftsresultat blir lagt på 3 %.

2.3.5.3. Økonomiplanperioden

Budsjettutvalet tilrår at bygging av nytt helsesenter vert utsett til 2009. Dette blir gjort ut frå den budsjettmessige situasjonen for 2008. Det blir vurdert til ikkje å vera rom for fleire investeringar dette året. Prosjektet er lagt inn i økonomiplanen i 2009 med same beløp som for budsjettvedtaket i 2007, kr. 16.494.000. Prosjektet er og finansiert på same måte, kr. 12.000.000 i lån, kr. 1.300.000 overført frå driftsrekneskapen og kr. 3.194.000 i momskompensasjon.

Momskompensasjonen sin verknad på netto driftsresultat:

Momskompensasjonen blir i kommunerekneskapen inntektsført blant dei andre inntektene, medan overføring til investeringsrekneskapen ikkje kjem som ei utgift. Dette fører til at inntekta "feilaktig" blir liggjande som ein del av netto driftsresultat og dermed verkar på prosentsatsen for netto driftsresultat. På grunn av momskompensasjonen når vi målet om 3 % netto driftsresultat utan å gjera så store innskrenkingar som for åra 2010 og seinare.

Innskrenkingar i 2009

Situasjonen er slik at all inntekt frå sal av kraft og utbytte, eit beløp på ca. 20. mill. kroner blir brukt til finansiering av drift i 2008. Dette fortel oss at driftsnivået må vurderast, og reduserast, slik at driftsnivået blir tilpassa kommunen sine inntekter og naudsynste økonomiske resultat framover.

For å nå målet om 3 % netto driftsresultat i 2009, må det gjennomførast ei innskrenking på ca. 0.3 mill. kroner.

Innskrenkingar av drifta i 2010 og framover.

Frå 2010 må innskrenkingane aukast til ca. 4.4 mill. kroner for å nå eit mål om 3 % netto driftsresultat, og for 2011 ei innsparing på kr 4.2 mill.

Med nødvendige tiltak som skissert, får vi overskota som gjev oss rom for avsetjing til fond.

3. Økonomiske oversikter

3.1. Investeringar

INVESTERINGAR	2008	2009	2010	2011
EDB-UTSTYR/PROGRAMVARE	363 000	0	0	0
BETALTE AVDR. ETABLERINGSLÅN	656 000	666 000	677 000	677 000
AVSETTING UBUNDNE KAPITALFOND	137 000	137 000	137 000	137 000
OMBYGG/NYBYGG HELSESENTER	0	16 495 000	0	0
NYBYGG/NYANLEGG PRESTHAUGEN	1 000 000	0	0	0
AVLØP/REINSING - RA-TILTAK				
REHABELISERIN	200 000	0	0	0
GARMO RA -REHAB.	0	0	1 000 000	0
LEIRMO RA -REHAB	0	0	1 000 000	0
BRANNSIKRING				
TRYGDE/OMSORGSBUSTADER	0	400 000	400 000	0
GRUNNERVERV/TOMTER UTANOM SENTRUM	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0
42404 MILJØSTASJON	1 897 000	0	0	0
80002 GARASJE-LEASINGBILAR HEIMEBASERT	40 000	0	0	0
T O T A L T	5 293 000	18 698 000	4 214 000	814 000

3.2. Investeringar og finansiering

INVESTERING OG FINANSIERING	2 008	2 009	2 010	2 011
MATRIELL/UTSTYR-INV.-REGIONDATA	363 000	0	0	0
VEDLIKEHALD AV NYA-NLEGG	200 000	0	2 000 000	0
NYBYGG/NYANLEGG	1 040 000	400 000	400 000	0
OMBYGGING/TILBYGG	1 897 000	16 495 000	0	0
KJØP AV GRUNN/TOMTER	1 000 000	1 000 000	1 000 000	0
BETALTE AVDR. ETABLERINGSLÅN	656 000	666 000	677 000	677 000
AVSETTING UBUNDNE KAPITALFOND	137 000	137 000	137 000	137 000
Sum investeringar	5 293 000	18 698 000	4 214 000	814 000
BRUK AV LÅN	0	-12 000 000	-2 000 000	0
ORDINÆRE AVDR.-FORMIDL.LÅN	-350 000	-350 000	-350 000	-350 000
BRUK AV UBUNDNE KAPITALFOND	-3 260 000	0	0	0
OVERFØRING FRÅ DRIFTSREKNESKAPEN	-475 000	-2 153 000	-864 000	-464 000
OVERF.FRÅ DRIFT- BRUK AV				
BUNDN.DR.FOND	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	0
OVERFØRT FRÅ DRIFT -				
MOMSKOMPENSASJON	-208 000	-3 195 000	0	0
Sum finansiering	-5 293 000	-18 698 000	-4 214 000	-814 000

Utvikling i lånegjeld 2008 – 2011 (x 1 000)	Inng.gjeld	2008	2009	2010	2011	Utgående gjeld 2011
Nye lån	125 304	0	12 000	2000	0	
Avdrag løpende lån		6 840	6 906	6906	7 506	
Avdrag nye lån		80	0	600	0	
Utgående gjeld		118 384	123 478	117 972	110 466	110 466

3.3 Fondskapital

Fondskapital – 2008 – 2011 (x1 000)

	Inng. balanse	2008	2009	2010	2011	Utgående balanse
Disp.fond	2 600					7 905
-Avsett drift		-380	-1 476	2 881	4 280	
Heimfallsfond	9 116					6 241
-Avsett drift		125	0	0	0	
-Inv.budsjett		-1 000	-1 000	-1 000	0	
- Refusjon tomtosal						
Næringsfond	497					4 398
-Driftstiltak		-2 583	-2 586	-2 583	-2 583	
-Avsett drift		3 559	3 559	3 559	3 559	
Kapitalfond	4 532					1 820
-Inv.budsjett - bruk av ub.kap.fond		-3 260	0	0		
-avsetjing		137	137	137	137	
Totalt	16 745					23 078

3.4 Bruk av næringsfond

BRUK AV NÆRINGSFONDET	2008	2009	2010	2011
ADMINISTRASJON MILJØ-TEKN- NÆRING	-550 000	-550 000	-550 000	-550 000
REISELIV OG TURISTVERKSEMD	-718 000	-718 000	-718 000	-718 000
SERVICENÆRING	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
LANDBRUK	-632 000	-632 000	-632 000	-632 000
LOM VEKSTHUS	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
REGIONRÅD	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
PRIVATE VEGAR	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
ELVEFORBYGGING	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
TOTALT	-2 583 000	-2 583 000	-2 583 000	-2 583 000

3.5. Driftsbudsjett

Driftsbudsjett	Rekneskap 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Budsjett 2011
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	5 692 185	6 122 400	6 565 100	6 565 100	6 565 100	6 565 100
Andre salgs- og leieinntekter	21 696 843	11 847 000	14 347 000	14 222 000	14 222 000	14 222 000
Overføringer med krav til motytelse	29 420 987	26 415 904	21 869 681	24 973 281	21 669 081	21 594 281
Rammetilskudd	44 841 341	41 141 000	45 152 000	45 137 000	44 982 000	44 990 000
Andre statlige overføringer	1 572 931	130 000	0	0	0	0
Andre overføringer	1 466 091	13 086 000	18 445 100	18 445 100	18 445 100	18 445 100
Skatt på inntekt og formue	37 159 148	41 033 000	40 568 000	40 568 000	40 568 000	40 568 000
Eiendomsskatt	2 258 250	2 768 000	2 768 000	2 768 000	2 768 000	2 768 000
Andre direkte og indirekte skatter	5 942 401	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Sum driftsinntekter	150 050 178	146 043 304	153 214 881	156 178 481	152 719 281	152 652 481
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	79 499 424	79 829 499	86 594 300	86 621 300	86 594 300	86 621 300
Sosiale utgifter	16 883 694	16 116 074	19 801 477	19 802 821	19 756 973	19 758 317
Kjøp av varer og tenester som inngår i tenesteproduksjon	24 101 567	18 144 082	21 512 400	21 272 036	17 162 196	17 392 159
Kjøp av tenester som erstatter tenesteproduksjon	13 076 585	8 625 652	13 876 350	13 906 350	13 872 350	13 883 350
Overføringer	12 090 287	10 286 231	10 029 587	10 034 787	10 029 587	10 034 787
Avskrivninger	6 865 045	6 867 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000
Fordelte utgifter	-1 737 518	-73 213	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	150 779 083	139 795 325	159 282 114	159 105 294	154 883 406	155 157 913
Brutto driftsresultat	-728 905	6 247 979	-6 067 233	-2 926 813	-2 164 125	-2 505 432
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	12 395 280	11 239 000	13 439 000	13 439 000	13 439 000	13 439 000
Mottatte avdrag på utlån	2 308 973	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Sum eksterne finansinntekter	14 704 253	11 489 000	13 689 000	13 689 000	13 689 000	13 689 000
Finansutgifter						
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutg.	3 598 357	5 633 800	6 725 000	6 435 000	6 725 000	6 385 000
Avdragsutgifter	5 722 119	7 184 050	6 920 000	6 906 000	7 506 000	7 506 000
Utlån	188 719	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000
Sum eksterne finansutgifter	9 509 195	12 997 850	13 825 000	13 521 000	14 411 000	14 071 000
Resultat eksterne finanstransaksjoner	5 195 058	-1 508 850	-136 000	168 000	-722 000	-382 000
Motpost avskrivninger	6 865 045	6 867 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000
Netto driftsresultat	11 331 198	11 606 129	1 264 767	4 709 187	4 581 875	4 580 568
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidlegare års regnskapsmessig mindreforbruk	2 746 649	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 226 259	95 000	430 233	1 525 813	0	0
Bruk av bundne fond	8 949 994	3 597 800	3 872 000	3 872 000	3 872 000	3 872 000
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	13 922 902	3 692 800	4 302 233	5 397 813	3 872 000	3 872 000
Overført til investeringsregnskapet	5 708 664	9 994 000	1 783 000	6 448 000	1 964 000	564 000
Dekning av tidlegare års regnskapsmessig meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	4 153 591	1 595 929	50 000	50 000	2 880 875	4 279 568
Avsetninger til bundne fond	6 679 911	3 709 000	3 734 000	3 609 000	3 609 000	3 609 000
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	16 542 166	15 298 929	5 567 000	10 107 000	8 453 875	8 452 568
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	8 711 933	0	0	0	0	0

4. Formannskapet – Første behandling

4.1. *Behandling*

Forslag fra formannskapet:

Som innstillinga frå budsjettutvalet, med slik tillegg som nytt punkt:

Kurdøgnsprisen ved Lom helseheim blir sett til kr 1.112. Administrasjonssjefen får fullmakt til justere for endringar i regelverk for ordninga.

Formannskapet ber om nærare vurdering av nødvendige tiltak for brannsikring av omsorgs- og trygdebustader, og at denne blir gjort til 2 gongs behandling av budsjettet i formannskapet.

4.2. *Vedtak*

Som innstillinga frå budsjettutvalet, med slik tillegg som nytt punkt:

Kurdøgnsprisen ved Lom helseheim blir sett til kr 1.112. Administrasjonssjefen får fullmakt til justere for endringar i regelverk for ordninga.

Formannskapet ber om nærare vurdering av nødvendige tiltak for brannsikring av omsorgs- og trygdebustader, og at denne blir gjort til 2 gongs behandling av budsjettet i formannskapet.

Samrøystes.

5. Formannskapet – Andre behandling

5.1. *Behandling*

Følgjande uttaler er sende til Formannskapet pr e-post 10.12.2007:

Utdanningsforbundet – 03.12.2007.

Loar skule – 04.11.2007 (sannsynlegvis 04.12.2007)

Lom ungdomsskule – 03.12.2007.

Delta – 07.12.2007.

Følgjande uttale vart utdelt i møtet:

Fagforbundet og NSF v/hovudtillitsvalde – 03.12.2007.

Administrasjonssjefen orienterte om avklaring i høve til budsjett for skule.

Etter at budsjettet blei lagt fram, har det kome avklaring på tre område:

1. Frukt og grønt i skulen – meirutgift på kr. 134.500
2. Auka undervisningstid frå 01.08.2008 på 300 min kvar veke på 1. – 4. årssteg – meirutgift på kr. 203.000
3. Nytt behov for spesialundervisning på Loar frå 01.08.2008 – kr. 34.000

Totalt kr. 371.500.

Dette er redegjort i notat dagsett 04.12.2007 frå tenesteleiar skule. Notatet er sendt til Formannskapet.

5.2. *Vedtak*

Som forslag frå Formannskapet med slik tillegg:

Driftsbudsjettet:

Auke i driftsutgifter til tenesteområde skule med kr. 371.500.

Finansiert med bruk av disposisjonsfond.

Investeringsbudsjettet:

Økonomiplan 2008 - 2011

Investering

Brannsikring trygde/omsorgsbustader

2008	2009	2010
400 000	300 000	0

Finansiering

Ubunde kapitalfond

400 000	300 000	0
---------	---------	---

6. Kommunestyret sitt vedtak

6.1. Saksprotokoll i Kommunestyret - 21.12.2006

6.1.1. Behandling

Forslag frå Senterpartiet v/Beate Stø:

Kommunestyret løyver kr 120.000 til innkjøp av berbare PCar til Lom ungdomsskule. Løyvinga blir finansiert frå disposisjonsfondet.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Forslag frå Bygdalista:

Kommunestyret løyver kr 120.000 til tenesteområde skule for å etterkoma ynskje om ressursar til skulen. Beløpet blir finansiert frå disposisjonsfondet.

Forslaget fall med 7 mot 10 røyster.

6.1.2. Vedtak

Som forslaget frå formannskapet med slik tillegg:

Kommunestyret løyver kr 120.000 til innkjøp av berbare PCar til Lom ungdomsskule. Løyvinga blir finansiert frå disposisjonsfondet.

Samrøystes.

6.2 Endra økonomiske oversyn etter vedtak

Driftsbudsjett	Rekneskap 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010	Budsjett 2011
Driftsinntekter						
Brukarbetalingar	5 692 185	6 810 400	6 565 100	6 565 100	6 565 100	6 565 100
Andre salgs- og leieinntekter	21 696 843	12 000 600	14 347 000	14 222 000	14 222 000	14 222 000
Overføringar med krav til motyting	29 420 987	26 767 504	21 869 681	24 973 281	21 669 081	21 594 281
Rammetilskott	44 841 341	43 174 000	45 152 000	45 137 000	44 982 000	44 990 000
Andre statlige overføringar	1 572 931	130 000	0	0	0	0
Andre overføringar	1 466 091	15 950 750	18 445 100	18 445 100	18 445 100	18 445 100
Skatt på inntekt og formue	37 159 148	37 624 000	40 568 000	40 568 000	40 568 000	40 568 000
Eigedomsskatt	2 258 250	2 768 000	2 768 000	2 768 000	2 768 000	2 768 000
Andre direkte og indirekte skattar	5 942 401	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Sum driftsinntekter	150 050 178	148 725 254	153 214 881	156 178 481	152 719 281	152 652 481
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	79 499 424	81 175 699	86 797 300	86 824 300	86 797 300	86 824 300
Sosiale utgifter	16 883 694	16 860 474	19 838 488	19 839 832	19 793 984	19 795 328
Kjøp av varer og tenester som inngår i tenesteproduksjon	24 101 567	20 899 525	21 646 900	21 406 536	17 296 696	17 526 659
Kjøp av tenester som erstattar tenesteproduksjon	13 076 585	9 534 652	13 876 350	13 906 350	13 872 350	13 883 350
Overføringar	12 090 287	12 487 431	10 029 587	10 034 787	10 029 587	10 034 787
Avskrivningar	6 865 045	7 468 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000
Fordelte utgifter	-1 737 518	-73 213	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	150 779 083	148 352 568	159 656 625	159 479 805	155 257 917	155 532 424
Brutto driftsresultat	-728 905	372 686	-6 441 744	-3 301 324	-2 538 636	-2 879 943
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	12 395 280	11 982 000	13 439 000	13 439 000	13 439 000	13 439 000
Mottatte avdrag på utlån	2 308 973	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Sum eksterne finansinntekter	14 704 253	12 232 000	13 689 000	13 689 000	13 689 000	13 689 000
Finansutgifter						
Renteutgifter, provisjonar og andre finansutgifter	3 598 357	5 897 800	6 725 000	6 435 000	6 725 000	6 385 000
Avdragsutgifter	5 722 119	7 184 050	6 920 000	6 906 000	7 506 000	7 506 000
Utlån	188 719	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000
Sum eksterne finansutgifter	9 509 195	13 261 850	13 825 000	13 521 000	14 411 000	14 071 000
Resultat eksterne finanstransaksjonar	5 195 058	-1 029 850	-136 000	168 000	-722 000	-382 000
Motpost avskrivningar	6 865 045	7 468 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000	7 468 000
Netto driftsresultat	11 331 198	6 810 836	890 256	4 334 676	4 207 364	4 206 057
Interne finanstransaksjonar						
Bruk av rekneskapsmessig mindreforbruk frå tidlegare år	2 746 649	8 711 900	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 226 259	3 851 941	804 744	1 900 324	0	0
Bruk av bundne fond	8 949 994	4 351 043	3 872 000	3 872 000	3 872 000	3 872 000
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetningar	13 922 902	16 914 884	4 676 744	5 772 324	3 872 000	3 872 000
Overført til investeringsrekneskapen	5 708 664	10 308 000	1 783 000	6 448 000	1 964 000	564 000
Dekning av rekneskapsmessig meirforbruk frå tidlegare år	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	4 153 591	8 408 720	50 000	50 000	2 506 364	3 905 057
Avsetningar til bundne fond	6 679 911	5 009 000	3 734 000	3 609 000	3 609 000	3 609 000
Avsetningar til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetningar	16 542 166	23 725 720	5 567 000	10 107 000	8 079 364	8 078 057
Rekneskapsmessig meir/mindreforbruk	8 711 933	0	0	0	0	0

	Budsjett 2007	Budsjett 2008
Grp. Ansvar: 01 STØTTEFUNKSJONEN		
10 LØNSUTGIFTER	8813915	9348749
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	4686953	6034900
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	2713057	7399000
14 OVERFØRINGAR	3559300	1489860
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	44175570	26505000
16 SALSINNTEKTER	-883600	-1035000
17 REFUSJONAR	-11249545	-8043843
18 OVERFØRINGAR	-102278750	-110222100
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-31847841	-23154744
Sum grp. Ansvar: 01 STØTTEFUNKSJONEN	-82310941	-91678178
Grp. Ansvar: 02 SKULE		
10 LØNSUTGIFTER	23171270	25357793
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	5060064	5452693
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	1205000	1445000
14 OVERFØRINGAR	990843	1128102
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	100000	125000
16 SALSINNTEKTER	-890000	-952000
17 REFUSJONAR	-3089504	-2602538
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-50000	0
Sum grp. Ansvar: 02 SKULE	26497673	29954050
Grp. Ansvar: 03 BARNEHAGE		
10 LØNSUTGIFTER	8188170	8875865
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	1001719	604019
14 OVERFØRINGAR	71000	71000
16 SALSINNTEKTER	-2351600	-1937100
17 REFUSJONAR	-5509455	-5825000
18 OVERFØRINGAR	-20000	0
Sum grp. Ansvar: 03 BARNEHAGE	1379834	1788784
Grp. Ansvar: 04 MILJØ, TEKNISK OG LANDBRUK		
10 LØNSUTGIFTER	9835083	10424015
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	7547501	6935858
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	4224495	4170600
14 OVERFØRINGAR	5209200	4555925
16 SALSINNTEKTER	-7701000	-8498000
17 REFUSJONAR	-4471879	-4287879
18 OVERFØRINGAR	-211000	-211000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-3877043	-2479000
Sum grp. Ansvar: 04 MILJØ, TEKNISK OG LANDBRUK	10555357	10610519
Grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD		
10 LØNSUTGIFTER	10364394	11890436
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	2673100	4439100
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	918300	388750
14 OVERFØRINGAR	1559000	1534200
15 FINANSUTGIFTER/TRANSAKSJONAR	180000	230000
16 SALSINNTEKTER	-1143000	-2647000
17 REFUSJONAR	-5310000	-5629000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-650000	-200000
Sum grp. Ansvar: 06 HELSE OG VELFERD	8591794	10006486
Grp. Ansvar: 07 INSTITUSJONSBASERT OMSORG		
10 LØNSUTGIFTER	19785208	21575336
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	4115545	4305200
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	348800	403000
14 OVERFØRINGAR	747088	928500
16 SALSINNTEKTER	-4317000	-4390000
17 REFUSJONAR	-356000	-560000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-50000	0
Sum grp. Ansvar: 07 INSTITUSJONSBASERT OMSORG	20273641	22262036
Grp. Ansvar: 08 HEIMEBASERT OMSORG		
10 LØNSUTGIFTER	16066233	17287094
11 KJØP AV VARER OG TENESTER	1868209	1823209
13 KJØP AV TENESTER FRÅ ANDRE	65000	70000
14 OVERFØRINGAR	261000	322000
16 SALSINNTEKTER	-1524800	-1453000
17 REFUSJONAR	-944000	-993000
19 FINANSINNTEKTER/TRANSAKSJONAR	-50000	0
Sum grp. Ansvar: 08 HEIMEBASERT OMSORG	15741642	17056303

INVESTERINGAR	2008	2009	2010	2011
EDB-UTSTYR/PROGRAMVARE REGION - DATA	363000	0	0	0
PC- LOM UNGDOMSSKULE	120000	0	0	0
AVLØP/REINSING - RA-TILTAK REHABELISERIN	200000	0	0	0
GARMO RA -REHAB.	0	0	1000000	0
LEIRMO RA -REHAB	0	0	1000000	0
OPPRUSTING PRESTHAUGEN	1000000	0	0	0
BRANNSIKRING TRYGDE/OMSORGSBUSTADER	400000	300000	0	0
GARASJE-LEASINGBILAR	40000	0	0	0
OMBYGG/NYBYGG HELSESENTER	0	16495000	0	0
MILJØSTASJON	1897000	0	0	0
GRUNNERVERV UTANOM SENTRUM	1000000	1000000	1000000	0
ETABLERINGSLÅN	656000	666000	677000	677000
AVSETJING KAP.FOND - LEIGEINNT. LOAR	137000	137000	137000	137000
TOTAL INVESTERING	5813000	18598000	3814000	814000
FINANSIERING AV INVESTERINGAR				
ORDINÆRE AVDRAG FORMIDLINGSLÅN	-350000	-350000	-350000	-350000
BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-120000	0	0	0
BRUK AV UBUNDNE KAPITALFOND	-3260000	0	0	0
OVERFØRING FRÅ DRIFTSREKNESKAPEN	-875000	-2053000	-464000	-464000
OVERF.FRÅ DRIFT- BRUK AV BUNDN.DR.FOND	-1000000	-1000000	-1000000	0
OVERF. FRÅ DRIFT-MOMSKOMP.	-208000	-3195000	0	0
BRUK AV LÅN	0	-12000000	-2000000	0
T O T A L T	-5813000	-18598000	-3814000	-814000

Fondskapital – 2008 – 2011 (x1 000)

	Inng. balanse	2008	2009	2010	2011	Utgående balanse
Disp.fond	2 600					6 286
Avsett drift/disponert		-875	(1 850)	2 506	3 905	
Heimfallsfond	9 116					5 241
Avsett drift		125	-	-	-	
-Inv.budsjett		(1 000)	(1 000)	(1 000)	(1 000)	
- Refusjon tomtesal						
Næringsfond	497					4 398
-Driftstiltak		(2 583)	(2 586)	(2 583)	(2 583)	
-Avsett drift		3 559	3 559	3 559	3 559	
Kapitalfond	4 532					1 820
-Inv.budsjett - bruk av ub.kap.fond		(3 260)	-	-		
-avsetjing		137	137	137	137	
Totalt	16 745					23 078

7. Overordna styringssignal og utvikling

7.1. Hovudpunkt i Regjeringa sitt forslag til Statsbudsjett 2008

STATSBUDSJETTET 2008 – KOMMUNEOPPLEGGET:

”Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram i den 5.10. Realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2008 foreslås til 6,2 milliarder kroner (2,4 %) sammenholdt med inntektsnivået i 2007 slik det ble anslått i revidert nasjonalbudsjett. Dette innebærer at veksten i samlede inntekter blir vel 1 milliard kroner høyere enn varslet i kommuneproposisjonen i vår. Merveksten er knyttet til øremerkede tilskudd.

Når det gjelder frie inntekter i 2008 for kommunene i Oppland samlet anslås veksten til 3,4 %. Anslaget er sammenholdt med frie inntekter i 2007 korrigert for oppgaveendringer. 2007-tallene som er benyttet her er basert på anslag på regnskap i år. Anslag for pris- og lønnsveksten (deflatoren) neste år for kommunene er 4,2 % (sammensatt av lønnsvekst: 5,0 % (vekt 0,635) og prisvekst varekjøp mv.: 2,8 % (vekt 0,365)). Bruk av nyere befolkningstall (pr. 1.1.08) vil medføre en omfordeling mellom kommunene. Konsekvensene som følge av bruk av nyere befolkningstall i form av tap eller gevinst vil bli gjort kjent for kommunene i juni 2008.

De frie inntektene slik de er definert her er satt sammen av skatt på inntekt og formue (inkl. selskapskatt), netto inntektsutjamning og rammetilskudd. I tillegg vil det som nevnt senere bli en justering som følge av bruk av nyere befolkningstall.

Regjeringens forslag innebærer en realvekst i kommunesektorens frie inntekter sammenholdt med nivået i revidert nasjonalbudsjett på 1,5 mrd. kroner (0,8 %). I tillegg avlastes de frie inntektene med 500 mill. kroner som følge av at staten tar en større del av finansieringen av ressurskrevende tjenester.

KOMMUNEOPPLEGGET 2008

Regjeringens forslag innebærer en nominell vekst i frie inntekter for kommunene på 3,5 % i 2008. Inntektsskattøret for personlige skattytere foreslås redusert fra 12,25 % (i 2007) til 12,05 % (i 2008). Anslaget for skatt på formue og inntekt (ekskl. selskapskatt) for kommunene i 2008 er 99 510 mill. kroner, som innebærer en nominell vekst på 2,3 % fra det reviderte anslaget for i år. Innenfor en gitt ramme er vekst i rammetilskuddet prioritert. Dette innebærer større forutsigbarhet og en fordelingsprofil av kommunevis fordeling av frie inntekter.

Regjeringen foreslår å videreføre maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagene på samme nominelle nivå som i år, det vil si at maksimalprisen i 2008 for en heltidsplass vil utgjøre 2 330 kroner per måned.

I budsjettet foreslås å utvide timetallet på barnetrinnet i grunnskolen med til sammen fem uketimer fra høsten 2008. Kompensasjon for økte utgifter legges inn i kommunenes rammetilskudd.

Det innføres et nytt investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem fra 2008. Ordningen legger til rette for delfinansiering av 12 000 nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser fram mot 2015. Tilskuddet blir forvaltet av Husbanken og gis som engangstilskudd. For sykehjemsplasser blir 30 % av kostnadene dekket og for omsorgsboliger 20 %. Det fastsettes et kostnadstak pr. omsorgsbolig/ sykehjemsplass som for 2008 utgjør 2 mill. kroner. Det foreslås at kommuner som har høyere dekningsgrad av heldøgns plasser enn landsgjennomsnittet, dvs. 27 % (tallet på plasser

sett i forhold til antall eldre på 80 år og mer), i hovedsak kun får tilskudd til helt nødvendig standardheving.

Den økonomiske driftsrammen til kommunesektoren over opptrappingsplanen for psykisk helse foreslås økt med 434 mill. kroner i forhold til nivået i år. 2008 er siste år i opptrappingsplanen, og det øremerkede tilskuddet til psykisk helsearbeid foreslås innlemmet i rammetilskuddet fra 2009.

Ordningen som ble innført i år med å kompensere noe av tapet for kommuner som følger av oppdatering av befolkningstall videreføres. Det avsettes 50 mill. kroner, og midlene fordeles til kommuner med nedgang i befolkningstallet som taper på oppdatering av befolkningstallene. Den kommunevise fordelingen vil bli foretatt etter framleggingen av revidert nasjonalbudsjett 2008.

Tilskuddsordningen til ressurskrevende brukere endres i tråd med det som tidligere er varslet. Dette innebærer at kommunene fra 2008 får dekt 85 % av sine merutgifter pr. bruker utover innslagspunktet. Innslagspunktet prisjusteres til 800 000 kroner. Det legges opp til at refusjonen for utgiftene i 2008 skal inntektsføres i 2008. Tilskuddet for 2007 som etter den nåværende ordningen skulle vært inntektsført i 2008 legges det nå opp til skal føres i balansen mot likviditetsreserven. Tilskuddet for i år som utbetales i 2008 skal ikke inntektsføres i driftsregnskapet. Dette for å unngå at tilskudd for to år blir inntektsført samme år som følge av systemendringen.”

7.2. KS si uttale til forslag til Statsbudsjett for 2007

”Pressemelding fra KS: Regjeringen legger opp til en vekst i kommunesektorens frie inntekter på 1,5 mrd til neste år. Kostnadene vil trolig vokse mer. Så lenge regjeringens satsinger er øremerkede, får lokalpolitikken begrenset handlingsrom.

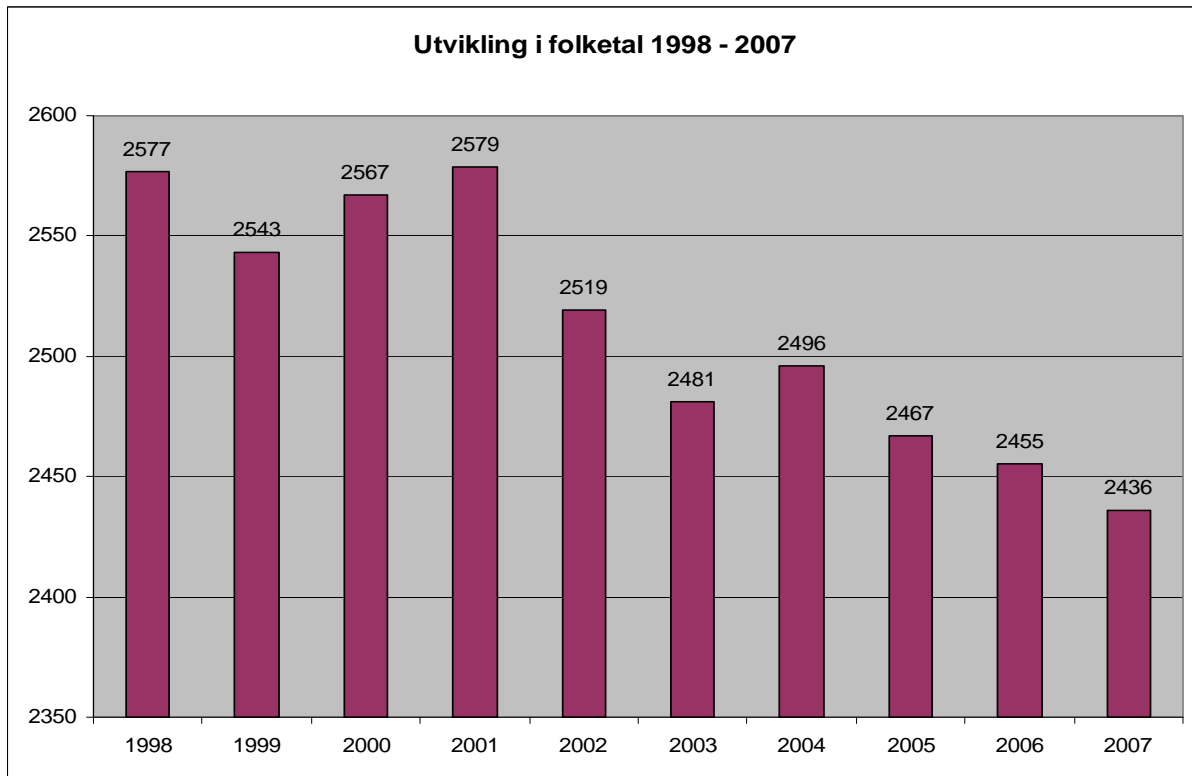
Selv om ikke de frie inntektene er tilstrekkelig til å utvide tjenestetilbudet i særlig grad, ligger det betydelige øremerkede satsinger i budsjettet som vil komme innbyggerne i kommunene til gode. – Det er positivt at barnehageløftet fortsetter, at tilskuddsordningen til ressurskrevende tjenester bedres betydelig og at mange eldre vil nyte godt av de sykehjemsplassene og omsorgsboligene som vil bli bygd ved hjelp av det nye investeringstilskuddet, sier KS-leder Halvdan Skard.

- Veksten i frie inntekter er på under en prosent. Ambisjonsnivået må legges opp deretter, sier KS-leder Halvdan Skard. Det er nå et politisk ansvar å unngå høyere forventninger enn det er penger til.

Regjeringen legger opp til vekst i de frie inntektene (skatt og rammetilskudd) neste år på 1,5 milliarder kroner, og styrker ordningen for ressurskrevende tjenester med nær 500 millioner kroner i tillegg. Det skal blant annet finansiere tjenester til flere over 90 år og flere elever spesielt i videregående skole. Befolkningsendringene neste år koster kommunesektoren 1,5 milliarder kroner. I tillegg skal midlene dekke 100 millioner kroner til NAV-reformen og 50 millioner kroner til lovpålagte råd for funksjonshemmede. Kommunene drar også med seg et kostnadsoverheng fra 2007 inn i 2008.

- Det høyere kostnadsnivået fra 2007 vil kommunene trekke med seg inn i 2008. Dette må det tas hensyn til. Hvis ikke vil det slå ut i lavere nivå på standard og dekningsgrader for kommunale tjenester enn det en la opp til i Kommuneproposisjonen, sier KS-leder Halvdan Skard.”

7.3. Utvikling av folketallet

(Kjelde: SSB)

Under er ei framskriving av folketallet i Lom fram til 2025, fordelt på aldersgrupper og totalt. Framskrivinga baserer seg på SSB sitt MMMM-alternativ, som tyder middels utvikling på alle områda, levealder, flytting og innvandring.

(Framskriving til 2025 av folketal fordelt på alder):

	0 - 5 år	6 -15 år	16-66 år	frå 67 år	Totalt
2008	150	286	1 547	424	2 407
2009	145	286	1 541	415	2 387
2010	137	285	1 544	414	2 380
2011	129	283	1 527	416	2 355
2012	125	271	1 524	424	2 344
2013	121	263	1 514	429	2 327
2014	118	262	1 491	441	2 312
2015	117	258	1 492	443	2 310
2016	115	254	1 482	439	2 290
2017	115	241	1 474	447	2 277
2018	116	240	1 468	449	2 273
2019	115	233	1 456	461	2 265
2020	116	224	1 456	464	2 260
2021	117	217	1 431	486	2 251
2022	118	213	1 424	487	2 242
2023	119	210	1 416	499	2 244
2024	119	207	1 399	513	2 238
2025	119	207	1 384	514	2 224

(Kjelde: SSB)

8. Overordna mål og strukturer

8.1. *Balansert målstyring*

Om BMS (balansert målstyring) som metode.

Resultatleiving er ein leiarfilosofi

som er basert på at politikarar, rådmannen, leiarar og tilsette har dei same klart definerte måla og resultatkrava. Det skal vera stor fridom i korleis ein skal nå måla. Ein konsentrerer seg om dei faktiske dokumenterte resultatata.

Kva meir er Balansert målstyring?

- Ein set fleire område i sentrum, ikkje berre økonomi.
- Lom har, som i 2007 sett brukar, medarbeidar og økonomi i sentrum. For 2008 kjem og i tillegg fokus på samhandling mellom politikk og administrasjon, og læring og fornying.
- Som hjelpemiddel er det laga målekart som fortel kva ein set fokus på innan kvart område.
- Kommunemålekartet er det overordna målekartet, og seier kva som skal målast totalt og for kvart tenestemråde. Kvart tenestemråde skal i tillegg ha sitt tenestemålekart som skal ha dei måla som gjeld for kommunen generelt, med tillegg av sine egne måleområde.
- Målekarta skal vera forankra og akseptert i heile organisasjonen.
- KS sine brukar- og medarbeidarundersøkingar skal brukast som hjelpemiddel i resultatmålingane. Resultata vil gje organisasjonen objektive svar på kor ein står, og ein slepp mindre å tru dette. BMS vil gje grunnlag for dialog mellom politikarar og administrasjonssjef, mellom administrasjonssjef og leiargruppe, dei einskilde leiarane med sine tilsette. Dette vil gje grunnlag for ein brei medverknad frå heile organisasjonen i arbeidet mot felles mål.
- Ein flatare organisasjonsmodell med stor bruk av delegering gjer det naudsynt med eit anna styringssystem.

8.2. Kommunemålekart

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Resultat-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		4,5	4,4	4,3
		Medverknad	Tilfreds med medverknad	BU		4,3	3,7
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		93 %	67 %	90 %
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		93 %	0 %	70 %
		Oppleving av kvalitet på informasjon	BU		3,6		
Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0,0 %		0,0 %
		Brutto driftsresultat	Økonomisystem		4,3 %		-4,0 %
		Netto driftsresultat	Økonomisystem		7,9 %		0,8 %
	Finansiell styring	Eigekapitalprosent	Økonomisystem		38,0 %		38,0 %
		Gjeldsgrad (Gjeld/Eigekap)	Økonomisystem		1,6		1,6
		Langsiktig gjeld pr innbyggjar	Økonomisystem		80 536		86 000
	Likviditets-styring	Kredittid fordringar	Økonomisystem		40 dagar		40 dagar
		Likviditetsgrad 1	Økonomisystem		1,8		1,8
Arbeidskapital		Økonomisystem		53,9 %		53,0 %	
Medarbeidarar	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		4,5	4,3	4,5
		Oppleving av leiarskap til overordna leiing	MU		4,1	3,9	4,1
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %	100 %	100 %
	Rekruttering	Omdøme	MU		4,5	4,4	4,7
		Attraktiv					
		Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar			83 %	90 %	89 %
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit	MU		4,8	4,3	4,7
Sjukefråvær korttid		Statistikk		2,8 %		3,2 %	
Sjukefråvær langtid		Statistikk		2,6 %		2,8 %	
Samhandling og administrasjon	Løysingsorienterte, inkluderande og offensive	Klare ansvarsliner	Spørje kommunestyrerepresentane og leirgruppa				82 %
		Iverksetting av vedtak	Spørje kommunestyrerepresentane og leirgruppa				71 %
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fonying	MU				4,3
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU				

9. Handlefridom i økonomien – prioriteringar

9.1. Generelle økonomiske utfordringar

Driftsresultata i Lom har vore gode i mange år og var spesielt godt for 2006. Fondssituasjonen har med det hatt ei god utvikling, noko som har gjeve kommunen handlingsrom til å gjennomføre store utviklingsprosjekt dei siste åra. Situasjonen for 2008 viser eit anna bilete enn det vi har hatt dei to siste åra, ved at driftssituasjonen har vorte svært stram.

Lom har ei auke i dei frie inntektene frå 2007 til 2008 på kr 3.657.000. Rameoverføringane har ei auke på kr 2.543.000, inntektsutjamningstilskotet har ei auke på kr 402.000, selskapsskatten har ein reduksjon på kr 110.000, skjønstilskot ein reduksjon på kr 50.000 medan anslaget for skatt på inntekt og formue har ein auke på kr 872.000.

	<i>Budsjett 2007</i>	<i>Progn.mod 2007</i>	<i>Progn.mod 08</i>
Inntekter frå Staten			
Rameoverføring	32093	31793	34336
Innt. Utjamning	6528	8063	8465
Selskapsskatt	1770	1770	1660
Skjønstilskot	750	750	700
Sum	41141	42376	45161
Skatt på inntekt og formue	41033	39696	40568
<i>Sum inkl. skatt på innt/formue</i>	<i>82174</i>	<i>82072</i>	<i>85729</i>

Tabellen viser ca. auke i lønsutgifter frå 2007 til 2008 (mill. kroner):

	<i>Budsjett 2007</i>	<i>Budsjett 2008</i>	<i>Endring</i>
Lønnsutgifter	80,2	87,0	6,8
Sosiale utgifter	16,2	19,9	3,7
Sum	96,4	106,9	10,5

Dei sentrale styresmaktene sin auke i overføringane til kommunane dekkjer ikkje opp den venta lønnsauken i 2008. Det er føresett ein generell lønsauke på 4,5 % i tillegg til auke i bemanning innan psykiatribustader, barnehage og auke i rametimane for skulen. Dei sentrale styresmakter sine signal om at det er rom for auke i tenesteproduksjonen, stemmer lite med den situasjon som er i Lom kommune og som synes å vera gjeldande for mange kommunar i Noreg i 2008.

Regjeringa foreslår å vidareføre maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagane på same nominelle nivå som i år, det vil si at maksimalprisen i 2008 for ein heiltidsplass vil vera kr 2 330 per måned.

Det blir lagt opp til auke i inntekter frå kommunale bustader på 2, 4 %. Husleiga blir justert annan kvart år, siste gong for 2006. Det er elles lagt inn auke i gebyrinntekter. Utover dette er det ikkje foreslått å auke inntektene for Lom kommune. Utbytte frå Eidefoss AS er føresett å ha ein auke i forhold til 2007. Inntekter frå sal av kraft er redusert i 2008 i forhold til 2007.

Lom, saman med andre kommunar i regionen, har dei siste åra fått god avkastning som eigar av Eidefoss AS. Lom har og gode inntekter frå sal av kraft. Ein ser at inntektsnivået av kraft er usikkert, og det er av den grunn av viktig å halde disse inntektene utanfor kommunen si ordinære

drift. Utgangspunktet for dette er at ein vil få eit nivå på drifta som ein ikkje vil kunne greie å finansiere eit seinare år med lågare utbytte og kraftinntekter. Budsjettsituasjonen for 2008 er slik at dette målet er vanskeleg å imøtekoma. Det blir derfor viktig at driftssituasjonen blir gjennomgått og lagt på eit nivå som er tilpassa kommunen sine rameoverføringar.

	2008	2009	2010	2011
Kjøp konsesjonskraft	5030000	5030000	5030000	5030000
Sal konsesjonskraft	16735000	16735000	16735000	16735000
T O T A L T	11705000	11705000	11705000	11705000

Kraftinntekta i økonomiplanperioda er føreset å halde seg på nivå med prisane for 2008.

Kraftinntektene i 2008 blir 1.9 mill. kroner lågare enn i 2007.

For 2008 blir samla inntekter frå sal av kraft og utbytte frå AS Eidefoss teke inn i finansiering av drifta.

Dei seinare åra har det vore gjort store investeringar, som har gjeve Lom ei bygningsmasse med moglegheit for å levera gode tenester. Lånegjelda har auka betydeleg. Det siste året har renta auka i fleire omgangar. Noregs Bank's anslag på renteauke i 2008 er ei endring frå 5,05 % til 5,37 % i styringsrenta (Kjelde: Noregs Bank's "Pengepolitisk rapport 3/07"). Det er viktig å ha lånegjelda og rentenivået høgt oppe i sine vurderingar når ein skal bestemma seg for nye investeringar. Gjelda for Lom kommune bør ikkje aukast utover det nivå ho er på i dag, heller reduserast. Utgiftene til renter og avdrag er betydelege.

Lånegjeld i Lom samanlikna med kommunegruppa , Oppland og Landsgjennomsnittet t.o.m. 2006.

Indikatorar Lom	2004	2005	2006	G.snitt-2006		
				KG	Op	Land
Frie int. i kr per innb	29255	30165	34615	30 476	27 074	26 245
Nto lånegjeld i kr per innb	56871	75078	88218	73 431	65 352	64 727
-herav pensjonsforpl. pr. innb.	45812	51356	60111	43 661	42 171	40 073
Netto lånegjeld eks. pensjonsforpl.	11059	23722	28107	29 770	23 181	24 654

Prognosen over tal på barn mellom 0 - 5 år går nedover for kvart år i planperioden. Tal på barn i skulepliktig alder er vist i tabellane nedanfor:

2007/2008					
Klasse	<i>Garmo</i>	<i>Loar</i>	<i>Odda</i>	<i>Klasse</i>	<i>Ungd. skulen</i>
1.	1	25	0	8.	29
2.	9	22	2	9.	35
3.	5	17	3	10.	24
4.	6	18	1		
5.	3	17	2		
6.	4	28	1		
7.	5	32	2		
Sum elevar	33	159	11	Sum elevar	88

2008/2009					
Klasse	<i>Garmo</i>	<i>Loar</i>	<i>Odda</i>	<i>Klasse</i>	<i>Ungd. skulen</i>
1.	4	20	3	8.	39
2.	1	25	0	9.	29
3.	9	22	2	10.	35
4.	5	17	3		
5.	6	18	1		
6.	3	17	2		
7.	4	28	1		
Sum elevar	32	147	12	Sum elevar	103

2009/2010					
Klasse	<i>Garmo</i>	<i>Loar</i>	<i>Odda</i>	<i>Klasse</i>	<i>Ungd. skulen</i>
1.	7	18	2	8.	33
2.	4	20	3	9.	39
3.	1	25	0	10.	29
4.	9	22	2		
5.	5	17	3		
6.	6	18	1		
7.	3	17	2		
Sum elevar	35	137	13	Sum elevar	101

2010/2011					
Klasse	<i>Garmo</i>	<i>Loar</i>	<i>Odda</i>	<i>Klasse</i>	<i>Ungd. Skulen</i>
1.	3	25	1	8.	23
2.	7	18	2	9.	33
3.	4	20	3	10.	39
4.	1	25	0		
5.	9	22	2		
6.	5	17	3		
7.	6	18	1		
Sum elevar	35	145	12	Sum elevar	95

Skuleåret 2008/2009 har ein topp på elevtal på 297 mot 288 dei to neste åra i planperioden. Lønsutgiftene på skulane går opp bl.a. på grunn av fleire rammetimar, behov for spesialundervisning og tilpassa opplæring. Det er eit stigande behov for spesialundervisning, noko som medfører auke i lønsbudsjettet.

Utgiftane pr. elev på dei 4 skulane i Lom:

*for Loar: kr 71.000

*for Garmo: kr 108.000

*for Odda: kr 175.000

*for ungdomsskolen: kr 91.000

(Tala er berekna ut i frå elevetalet for 2008/2009).

Ut frå KOSTRA kan ein lesa at korrigererte brutto driftsutgifter pr. elev i Lom i 2006 var på kr 83.179 mot utgiften pr. elev i gjennomsnitt for Oppland er kr 76.140. Gjennomsnittleg gruppestorleik i Lom er for 1. – 7. kl. på 9,6 medan gruppestorleiken for ungdomsskolen i Lom er på 11,6 medan den for gjennomsnittet for Oppland var på 14,0.

Heimebasert- og Institusjonsbasert omsorg:

Ein kan og lesa ut frå KOSTRA at det er mykje ressursar til Heimebasert- og Institusjonsbasert omsorg, noko vi som innbyggjarar bør vera opptekne av. Netto driftsutgifter pr. innbyggjar brukt til pleietenester i Lom var i 2006 på kr 15.300, mot gjennomsnittet for Oppland kroner 12.200.

I budsjettokumentet for 2007 ble fylgjande peika på frå tenesteleiar i Støttefunksjonen: "Lom har høg prioritet på omsorgstenester, ein prioritet som ligg godt over gjennomsnittet for Oppland. Samanliknar vi oss med kommunar i regionen, ligg vi på omtrent same nivå, men dette kan vera kommunar med betre inntektsgrunnlag eller med andre behov for tenester som er meir arbeidsintensive. Det vil vera viktig framover å tilpassa drifta til dei økonomiske føresetnadene. Det økonomiske grunnlaget blir lagt ut frå mange kriteria, men når ein legg tenestenivået betydeleg over det som ein kan betrakte som gjennomsnittet for landet eller eit fylke, kan dette medføre økonomiske utfordringar seinare. Ein kan gjera seg avhengig av inntekter som kjem av andre inntektskjelder enn dei som kommunesektoren primært bygger si drift på. Nivået på disse inntektene er usikkert. Lønskostnadene er ein betydeleg del av kostnadene totalt for kommunesektoren. Dei tenestene som blir tilbode, er tenester som bygger på høg kompetanse. Skal kommunesektoren vera konkurransedyktig framover når det skal rekrutterast arbeidskraft, vil krava til konkurransedyktige løner kunna stige. Dette saman med den store del som lønskostnadene utgjer av det totale budsjettet, kan føra til at vi framover vil få ein strammare budsjettsituasjon, og da spesielt med tanke på at enkelte område har høg prioritet i forhold til gjennomsnittet."

Ei presisering av dette i år, er at vi vil få ei aukande spiraleffekt i gapet mellom vårt tenestenivå og rameoverføringane frå staten. Den delen av vår tenesteproduksjon som ikkje blir dekt av rameoverføringane har vi og ei løns- og kostnadsauke på. Dette er ein auke som vi ikkje får dekt gjennom rammene, men som etter kvart tek ein større og større del av kraftinntektene og utbytte om ikkje desse aukar tilsvarande.

Dei nemnde tenestemråda er av dei som krev størst ressursar i kommunen. Det er slik at det er dei økonomiske rammene som styrer tenestenivået totalt sett. I 2008 blir kraftinntekter og utbytte frå AS Eidefoss nytta 100 % i drift. Det blir ikkje att noko til avsetjing til fond, desse blir heller redusert i planperioden om ikkje tiltak blir iversett. Budsjettutvalet har gått inn for ein gjennomgang av driftssituasjonen i kommunen i 2008.

Økonomiplanperioden:

Budsjettutvalet kjem med forslag om at bygging av nytt helsesenter blir flytt til 2009. Dette blir gjort ut frå den budsjettmessige situasjonen for 2008. Det blir vurdert til ikkje å vera rom for fleire investeringar dette året. Prosjektet er lagt inn i økonomiplanen i 2009 med same beløp som

for budsjettvedtaket i 2007, kr 16.494.000. Prosjektet er og finansiert på same måte, kr 12.000.000 i lån, kr 1.300.000 overført frå driftsrekneskapen og kr 3.194.000 i momskompensasjon.

Momskompensasjonen verknad på netto driftsresultat:

Momskompensasjonen blir i kommunerekneskapen inntektsført blant dei andre inntektene, medan overføring til investeringsrekneskapen ikkje kjem som ei utgift. Dette fører til at inntekta "feilaktig" blir liggjande som ein del av netto driftsresultat og dermed verkar på prosentsatsen for dette nøkkeltalet. På grunn av momskompensasjonen når vi målet om 3 % netto driftsresultat utan å gjera så store innskrenkingar i 2009 som for åra 2010 og seinare.

Innskrenkingar i 2009

Situasjonen er slik at all inntekt frå sal av kraft og utbytte, eit beløp på ca. 20. mill. kroner blir brukt til finansiering av drift i 2008. Dette fortel oss at driftsnivået må vurderast, og reduserast, slik at driftsnivået blir tilpassa kommunen sine inntekter og naudsynte økonomiske resultat framover.

For å nå målet om 3 % netto driftsresultat i 2009, må det gjennomførast ei innskrenking på ca. 0.3 mill. kroner.

Innskrenkingar av drifta i 2010 og framover.

Frå 2010 må innskrenkingane aukast til ca. 4.4 mill. kroner for å nå eit mål om 3 % netto driftsresultat og for 2011 eit nivå på kr. 4.2 mill.

Med nødvendige tiltak som er skissert beløpsmessig, får vi overskota som gjev oss rom for avsetjing til fond.

10. Handlingsplan for det enkelte tenesteområde

Under dette kapitlet er det ein analyse av status og moglegheiter innan kvart område (SWOT-analyse). Ein slik analyse skal identifisere sterke og svake sider, og seie noko om korleis organisasjonen kan møte dei utfordringane og endringane som vi kan vente framover.

10.1. Støttefunksjon

10.1.1. Status og analyse (SWOT)

Nåtid	Framtid
Styrker <ul style="list-style-type: none"> -god fagleg og brei realkompetase -blir brukt av andre fagfelt i kommunen -god lokal kunnskap -godt arbeidsmiljø -god kjennskap til kommunen som arbeidsgjevar og som samfunn -mobile (AKNG) -god lokal kjennskap (AKNG) 	Moglegheiter (prioritert) <ul style="list-style-type: none"> -dra nytte av kvarandre si kompetanse -vidareutvikle samarbeid med andre teneste-områder. -auke tilbodet med tenester retta mot publikum (Servicetorg). -framtidsetta arbeidsoppgåver med ein interessant arbeidsplass -utvikle dialog med brukarar internt og eksternt -moglegheiter med Regiondata -etablere kontakt utad til næringsliv og presse -samhandling med statlege kontrollinstansar (AKNG) -utnytte økonomisystemet -samarbeid i systemgrupper i region -opplæring for å ha ein tilsett ekstra på kritiske fagområde for å sikre ferie og sjukefråvær
Kritiske forbetningsbehov (prioritert) <ul style="list-style-type: none"> -minimale ressursar med stadig fleire oppgåver som blir forventa overført som følge av nye organisasjonstilpassingar -utvikle best mogleg samspel med andre tenesteområder -sårbar personalsituasjon med små fagmiljø -kjennskap til økonomi- og personalsystemet -felleskontrollplanens fokusering på kvantum (AKNG) -sårbarheit ved sjukdom og ferie -manglar backup på arbeidsoppgåver (må ha to som kan utføre same oppgåve) -tid til avstemmingar 	Spesielle utfordringar (prioritert) <ul style="list-style-type: none"> -fysisk arbeidsmiljø, innreing nytt Servicetorg -klarare arbeidsoppgåver og ansvarsdeling med resten av organisasjonen -overføring av arbeidsoppgåver til servicetorg -kapasitet til support og drifting av nye samane sette ikt - løysningar. -utfordring å holde seg à jour på kvart arbeidsfelt, spesielt innanfor lover og regler som regulerer mykje av Støttefunksjonen sine fagområde -tar tid å finne/få rellevant informasjon vedrørande regler -tidsfristar, styrer ikkje tida sjølv. -sjukdom -ubalanse mellom ressursar og arbeidsoppgåver

10.1.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Result-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		4,5	4,8	4,8
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		100 %		100 %
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		100 %		100 %
		Saker utover krav i rutinehandbok	Sak-arkivsystem		0		0
		Oppleving av at tenester vert levert innan lovt tid	BU		4,5	4,7	4,7
		Oppleving av å få svar på spørsmål og hjelp til å få løyst oppgaver	BU		4,7	4,9	4,9
	Kompetanse	Oppleving av kvalitet på informasjon	BU		4,7	3,9	4,2
	Relevant informasjon	Tilgjengelegheit for alle på heimesida	Norge.no	71 %	75 %		75 %
		Nyttig innhald på heimesida	Norge.no	75 %	78 %		80 %
		Total score i kvalitet på heimesida	Norge.no	69 %	67 %		70 %
Besøkande på heimesida		Webstastisitkk	12 758 snitt pr veke	13 000 snitt pr veke		18000 snitt pr veke	
Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0 %		0
		Andel fakturaer sendt innan 3 verkedagar	Opptelling		95 %		95 %
	Kapasitet og ressursar	Andel gjennomførte oppgaver innan fristar i årshjul	Eigevurdering		100 %		90 %
Medarbeidarar	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		4,5	4,0	4,3
		Oppleving av leiarskap til overordna leing	MU		3,5	3,9	3,9
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %	100 %	100 %
	Rekruttering	Omdøme	MU		4,5	4,3	4,5
		Attraktiv	Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar		80 %	100 %	80 %
		Moglegheit for utvikling	MU		4,00	4,00	4,3
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit	MU		5,00	4,00	4,3
		Sjukefråvær korttid	Statistikk		2,0 %	1,7 %	2,0 %
Sjukefråvær langtid		Statistikk		3,2 %	1,0 %	2,0 %	
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fornying	MU				4,2
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU				

10.2 Skule**10.2.1. Status og analyse (SWOT)**

Nåtid	Framtid
Styrke	Moglegheiter (prioritert)
IKT-ressursane	Utnytte IKT
Arbeidsmoral	Endå betre tilpassa opplæring
Politisk og adm. forståing	
Kritiske forbetningsbehov (prioritert)	Spesielle utfordringar (prioritert)
Styrke elevmedverknad (ikkje kritisk)	Gjennomføre Kunnskapsløftet
Tilpassa opplæring (ikkje kritisk)	Dekkje faglege behov

10.2.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Brukarar	Læringsmiljø	Elevmedverknad 5. - 10. klasse	Elevundersøking		2,6	3,1	3,5
		Tilpassa opplæring ungdomsskulen	Elevundersøking		3,0	4,9	5,3
		Trivsel	Elevundersøking		3,6	5,4	5,4
		Bibliotek utlån pr innbyggjar	Bibliotek-statistikk	Nr 2 i Oppland	Mellom 1 og 5 av kommunar i Oppland	Nr 1 i Oppland	Nr 1 i Oppland
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		100 %	100 %	100 %
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		100 %	Ingen	Ingen
Økonomi	Økonomistyring av drift	Budsjettavvik	Økonomisystem				0 %
Medarbeidarar	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		5,0	5,1	5,0
		Oppleving av leiarskap til overordna leiing	MU		4,5	4,0	4,2
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %	100 %	100 %
	Rekruttering	Omdøme	MU		4,7	4,8	4,8
		Attraktiv	Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar		80 %	90 %	90 %
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit	MU		5,0	4,7	5,0
		Sjukefråvær korttid	Statistikk		2,6 %		2,6 %
		Sjukefråvær langtid	Statistikk		0,8 %		0,8 %
Læring og fornyng	Kultur for læring og fornyng	Oppleving av læring, utvikling og fonyng	MU		4,3	4,4	
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fonyng	MU				

10.2.3. Utviklinga i økonomiske rammer for verksemda

					Gjennomsnitt 2006		
Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	KG	Op	Land
Nto driftsutg. til grunnskoleopplæring, per innbygger 6-15 år	70 812	72 435	77 184	89 102	80 003	75 242	69 278
Korr. Bto. driftsutg. til grunnskole, per elev	68 749	67 086	72 119	83 179	80 320	76 140	69 492
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1. til 7. årstrinn	10,4	10,4	10,2	9,6	11,4	12,3	13,4
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8. til 10. årstrinn	13,2	13,1	13,9	11,6	12,6	14,0	15,0

					Gjennomsnitt 2006		
Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	KG	Op	Land
Andel elever med spesialundervisning	2,7	2,9	4,5	5,5	7,4	6,4	5,9

10.3. Barnehage

10.3.1. Status og analyse (SWOT)

Styrke: Fagleg kompetent personale. Fleksibelt personale Godt tverrfagleg samarbeid internt og eksternt.	Framtid: Større fagleg kompetanse på IKT. Barns medverknad Overgang barnehage- skule. Enda betre på informasjon til brukar
Kritiske forbetningsbehov: Lite tilfredstillande lokale i forhold til dei oppgåver personalet er pålagde. * Ineffektiv standard på datautstyr	Spesielle utfordringar: Bygging av ny avd. for barn og ei avd. for personalet, med arbeidsrom, møterom og pauserom, garderobe og toaletter. Auke ressursen for spesialpedagog Auke ressurs av pedagogisk bemanning til 2 pedagoger pr. gruppe.

10.3.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Resultat-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		5,5	5,3	5,5
	Medverknad	Tilfreds med medverknad	BU		5,5	4,5	5,0
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		100 %	0 %	100 %
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		100 %	0 %	100 %
		Respektfull behandling	BU			5,4	5,5
		Tilgjengelegheit	BU			5,3	5,5
Informasjon		BU			4,6	5,0	
	Fysisk miljø	BU		4,7	4,3	5,0	
Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0 %		0 %
Medarbeidarar	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		5,0	4,7	5,0
		Oppleving av leiarskap til overordna leiing	MU		5,0	3,9	4,5
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %	100 %	100 %
		Attraktiv arbeidsplass	MU		5,0	4,9	5,0
		Medbestemmelse	MU		5,0	3,9	5,0
	Rekruttering	Omdøme	MU		5,0	4,4	5,0
		Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar	Opptelling		80 %	100 %	100 %
		Utviklingsmoglegheit	MU		5,0		5,0
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit	MU		5,0	4,3	5,0
		Sjukefråvær korttid	Statistikk		2,3 %		2,3 %
		Sjukefråvær langtid	Statistikk		0,7 %		0,7 %
		Stoltheit over eigen arbeidsplass	MU		5,0	4,6	5,0
		Fagleg og personleg utvikling	MU og medarbeidar-samtale		5,0	3,9	5,0
Gode fysiske og psykiske tilhøve		MU		5,0	4,4	5,0	
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fonying	MU				5,0
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU				

10.3.3. Utviklinga i økonomiske rammer for verksemda

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Nto, driftsutgifter per innb 1-5 år, barnehager	8 435	10 151	6 468	4 206	12 656	10 886	10 531
Korr. bto. Driftsutg. i kr. per barn i kommunal barnehage	54 395	57 051	64 911	76 404	91 918	92 935	102 572
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	65,6	71,2	73,8	71,3	82,3	81,0	80,8

10.4 Miljø, teknisk, næring

10.4.1. Status og analyse (SWOT)

Nåtid	Framtid
<p><u>Styrker</u></p> <p><i>Heile MTN</i> Fleksible på arbeidsoppgaver Sakshandsamingsarbeidet er mykje betre samordna etter sammenslåing Samarbeid mellom ulike områder Godt miljø internt</p> <p><i>Teknisk</i> Effektiv byggesaksbehandling Gode elektroniske kartsystem God beredskap, brann og kriseberedskap Gode VA-tjenester og pris</p> <p><i>Miljø</i> Forvaltning av motorferdsel i utmark (lite konfliktfylt og respektert) Friluftsliv Arealforvaltning i førehald til nasjonale retningslinjer Sentrumsetetikk</p> <p><i>Næring/landbruk</i> Sterkt reiseliv Positivt med næringsfond</p> <p><i>Kultur</i> Sakshandsaming innan kultur Godt samarbeid med eksterne</p>	<p><u>Moglegheiter (prioritert)</u></p> <p><i>Heile MTN</i> Betre internkommunikasjon</p> <p><i>Teknisk</i> Dokumentasjon, internkontroll FDV kommunale bygg i god utvikling</p> <p><i>Miljø</i> Kildesortering → påvirke NGR Alternativ energi, bioenergi</p> <p><i>Næring/landbruk</i> Utvikling av attåttnæringar i landbruket Grøn omsorg, reiseliv vinterstid etc. Skaffe fleire næringstomter</p> <p><i>Kultur</i> Fleirbrukshall Betre og fleire arrangement i kommunal regi Integrere kultur betre i MTN</p>
<p><u>Kritiske forbetningsbehov (prioritert)</u></p> <p><i>Heile MTN</i> Opplæring/kompetanseheving, interne og eksterne kurs</p> <p><i>Teknisk</i> Plan for trafikkisikring Vidareutvikle kartsystem + opplæring internt Internkontroll kom.bygg + brannvernleiar Elektronisk ledningskart Kompetanseheving t.d. opplæring GIS</p> <p><i>Miljø</i> Kompostering (ajourføring og oppfølging av dei som har ordninga) Vedlikehald og oppretting av turstier Gjengroing</p> <p><i>Næring/landbruk</i> Næringsfondet er for lite</p> <p><i>Kultur</i> Manglar hall til idrett Lite oppfølging på kveldstid til ungdomsklubb og andre tiltak Barne- og ungdomsarbeid</p>	<p><u>Spesielle utfordringar (prioritert)</u></p> <p><i>Heile MTN</i> Plassmangel Sørvisorget må opp og gå Tid og økonomi til kompetanseheving Rekruttere og behalde arbeidskraft Kompetanse kan forsvinne ut grunna lønsnivå</p> <p><i>Miljø</i> Ynskjer frå publikum om miljøtiltak innan kildesortering, energi, søppel etc.</p> <p><i>Næring/landbruk</i> DMK/digitalt markslagskart (krav frå myndighetene)</p> <p><i>Kultur</i> Treng meir stillingsressursar barn og unge Liten moglegheit til utviklingsarbeid innan kultur, barn og unge utover sakshandsaming Manglar kapasitet til å lage og gjennomføre arrangement Forventningar frå lag og organisasjonar om kulturkalender, betre informasjon på kommunens heimesider om lag og organisasjonar</p>

10.4.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Resultat-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		4,5	5,0	5,0
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		50 %		50 %
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		50 %		50 %
		Oppleving av kvalitet på tenestetilbodet	BU		4,5	5,0	5,0
Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0 %		0 %
	Sjølvcost-rekneskap gebyr	Rekneskap	Forskrifter		100 %		100 %
Medarbeidarar	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		4,5	4,2	4,5
		Oppleving av leiarskap til overordna leing	MU		4,5	3,8	4,0
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %	100 %	100 %
	Rekruttering	Omdøme	MU		4,0	4,3	4,5
		Attraktiv	Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar		80 %	70 %	75 %
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit	MU		4,5		4,5
		Sjukefråvær korttid	Statistikk		3,4 %		3,4 %
Sjukefråvær langtid		Statistikk		2,5 %		2,5 %	
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fonying	MU				4,5
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU				

10.4.3. Utviklinga i økonomiske rammer for verksemda

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Årsgebyr for vannforsyning (t+1)	2 236	1 931	1 966	2 106	2 516	2 330	2 210
Årsgebyr for avløpstj. (t+1)	2 809	2 405	2 356	2 341	2 887	3 481	2 563
Årsgebyr for avfallstj(t+1)	1 170	1 550	1 515	1 535	1 884	1 651	1 943
Gjennomsn. Saksbehtid byggesaker	14	14	10	14	30	33	32
Gjennomsn. saksbehtid vedtatte reguleringsplaner	200	70	129	122	173	173	207
Gjennomsn. Saksbehtid kartforretning	196	186	240	83	95	90	94
Brutto driftsutg. Pr km kommunal vei og gate.	33 281	36 031	33 781	42 562	51 355	61 558	80 457

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Andel søknader om motorferdsel i utmark innviget (I %)	160	75	77	80
Andel søkn.m disp. knyttet til nybygg i omr. med byggeforb, langs sjø innv. (i%)

10.5. Kultur, informasjon, profilering

Etter ein endring av organiseringa i Lom kommune er tenesteområdet lagt ned midlertidig. Verksemda er delt mellom tenesteområda Støttefunksjonen og Miljø, teknisk og næring.

10.6. Helse og velferd

10.6.1. Status og analyse (SWOT)

Nåtid	Framtid
<p>Styrker</p> <p>God dekning av nødvendig fagkompetanse</p> <p>Stutt eller ingen ventetid på dei fleste tenester</p> <p>Stabil bemanning – lite utskifting (med unnatak av lege)</p> <p>Godt tverrfagleg samarbeid – liten kommune – god oversikt</p> <p>NAV-kontoret godt etablert</p> <p>Stort sett gode/moderne it-verktøy</p> <p>Ta i bruk 4 omsorgsbustader til psykisk helsevern på slutten av 2007</p> <p>Flytting av vaktentralen fullført hausten-07</p>	<p>Moglegheiter (prioritert)</p> <p>Utvikle interkommunalt/regionalt samarbeid - (jordmor/psykisk helsevern/barnevern)</p> <p>Heilheitlege og samordna tenester til NAV-brukarane</p> <p>Omstillingsprosjektet for utvikling av tenestane på Vaktentralen snart fullført</p> <p>Betre internettløsning for legekantoret ved årsskiftet 07/08. Sikrare og meir stabilt legesystem – internettbasert frå årsskifte 07/08.</p>
<p>Kritiske forbetningsbehov (prioritert)</p> <p>Helsesenteret :(gamle, slitte og til dels trange lokaler/ein del gammalt og slitt utstyr/dårleg internettløsning)</p> <p>Dagens legevaktordning – belastande og sårbar</p> <p>Barnevernet lite og sårbart etter NAV-reformen</p>	<p>Spesielle utfordringar (prioritert)</p> <p>Bygging av nytt helsesenter</p> <p>Sikre stabil legedekning framover i tid</p> <p>Få på plass større regional legevakt</p> <p>Greie å oppfylle intensjonane med NAV</p> <p>Få på plass regionalt i barnevernsamarbeid</p> <p>Greie å behalde tenestane og kundane til Vaktentralen. Greie å utvikle nye tenester på Vaktentralen - m.a. overtaking av sentralbordet i kommunen.</p> <p>Ryddetid til og organisere internundervisning</p>

10.6.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Resultat-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008	
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		4,0			
		Legeteneste				mangler	4,0	
		Helsestasjon					mangler	4,0
		Svangerskapsomsorg					mangler	4,0
		Fysioterapi					mangler	4,0
		Ergoterapi					mangler	4,0
		Psykisk helsevern			4,0	3,0	3,5	
		Sosial (NAV)/Barnevern			4,0	3,1	3,5	
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		100 %	100 %	100 %	
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		100 %	0 %	100 %	
		Tenester leverte innan kort svar- handsamingstid	BU		4,5			
	Kort ventetid	Legeteneste	Eigevurdering		0 dagar	0 dagar	0 dagar	
		Helsestasjon	Eigevurdering		1 veke	maks 1 v.	maks 1 v	
		Svangerskapsomsorg	Eigevurdering		0 dagar	0 dagar	0 dagar	
		Fysioterapi	Eigevurdering		Maks 1 veke	Maks 1 veke	Maks 1 veke	
		Ergoterapi	Eigevurdering		Maks 1 veke	Maks 1 veke	Maks 1 veke	
		Psykisk helsevern	Eigevurdering		Ikkje venteliste	Ikkje venteliste	Ikkje venteliste	
		Sosial	Sakshandsamings-tid		1 veke	1 veke	1 veke	
	Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0 %	?	0 %
			Kostnad pr eining/brukar	Rekneskap Kostra		Ikkje relevant	Ikkje relevant	Ikkje relevant
	Medarbeidarar	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		4,5	4,2	4,3
Oppleving av leiarskap til overordna leing			MU		3,5	4,2	4,3	
Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar			Opptelling		100 %	100 %	100 %	
Rekruttering		Omdøme	MU		4,7	4,5	4,7	
		Attraktiv	Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar		80 %			
Arbeidsmiljø		Medarbeidar-tilfredsheit	MU		5,0	4,2	4,5	
		Sjukefråvær korttid	Statistikk		3,0 %		5,0 %	
	Sjukefråvær langtid	Statistikk		2,0 %		5,0 %		
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fornying	MU				4,1	
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU					

10.6.3. Utviklinga i økonomiske rammer for verksemda

					Gjennomsnitt 2006		
Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	KG	Op	Land
Nto driftsutg. til sosialtjenesten pr. innb 20-66 år	1 450	1 222	1 129	1 216	1 645	1 886	2 236
Nto driftsutg. per innb 0-17 år, barneverntjenesten	2 506	2 137	3 130	3 110	3 551	3 416	4 263

					Gjennomsnitt 2006		
Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	KG	Op	Land
Nto driftsutg. til kommunehelsetj. pr. innb	1 520	1 440	1 671	1 674	1 641	1 453	1 324
Nto driftsutg. per innb i adm. Styring og fellesutg. eks F170,F180 og F190	4 270	4 811	5 175	6 817	4 230	3 191	2 926

					Gjennomsnitt 2006		
Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	KG	Op	Land
Legeårsver pr 10 000 innb.	..	12,2	12,2	12,3	11,0	9,8	9,0
Fysioterapi årsverk pr 10000 innb	..	7,7	7,7	7,6	8,9	10,4	8,8

					Gjennomsnitt 2006		
Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	KG	Op	Land
Andel sosialhj. mott.av 20-66 år av innb. 20-66 år	4,3	4,8	3,7	2,0	3,9	4,2	4,1
Andel barn med barnevernstiltak ift innb 0-17 år	3,6	3,5	4,6	3,0	4,1	3,5	3,7

10.7. Institusjonsbasert omsorg

10.7.1. Status og analyse (SWOT)

Nåtid	Framtid
<u>Styrker</u> <ul style="list-style-type: none">- Fleksibel teneste:- ikkje overbelegg- har rulleringsplassar- akutt plassar- liten ventetid på plass.- Stor andel som mottok tenester på institusjon, god utebasert omsorg som gjer at vi kan hjelpe fleire.- Stabil arbeidskraft.- Bra resultat på brukar- og medarbeiderundersøkingar.- Sterke på brukarmedverknad.	<u>Moglegheiter (prioritert)</u> <ul style="list-style-type: none">- Kan legge til rette for utdanning og kompetanseheving.- Individuelt tilpassa tenester.- Myndiggjorte medarbeidere.- Auka bemanning i takt med demografiske utfordringar.- Tverrfagleg samarbeid.
<u>Kritiske forbetningsbehov (prioritert)</u> <ul style="list-style-type: none">- Har ikkje godt nok differensiert tilbod, stort behov for t.d. dagtilbod for demente.- Miljøarbeid.- Treng fleire omsorgsbustader.- Bruk av ressursar/ spesiellkompetanse på tvers av tenestoområde (t.d. institusjon – heimebasert).	<u>Spesielle utfordringar (prioritert)</u> <ul style="list-style-type: none">- Rekruttering av kompetanse for å møte framtidige lovpålagte, faglege krav og utfordringar.- Demente med psykiske symptom- Kortare liggetid i sjukehus, fleire dårlege på sjukeheim.- Nye typer pasientar.- Andel eldre over 90 vil halde seg stabilt og andel eldre 67-89 år er venta å auke med 22% fram mot 2025.- Redusere sjukefråvær.

10.7.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Resultat-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008	
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		3,5			
		- Bebuarar				3,5	3,5	
		- Pårørande				3,3	3,3	
	Medverknad	Tilfreds med medverknad	BU		3,5			
		- Bebuarar				3,1	3,3	
		- Pårørande				3,2	3,3	
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		100 %			100 %
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		100 %			100 %
		- Bebuarar					3,5	3,2
		- Pårørande					3,2	3,2
Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0 %		0 %	
		Rutinar for økonomisk styring	Årshjulet		0 dager avvik		0 dager avvik	
	Tilgjengelegheit	Oppretthalde dekningsgrad 67+ år	Kostra		18,8			
Arbeidsgjevarrolla	Arbeidsgjevarrolla	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		4,1	4,2	4,2	
		Oppleving av leiarskap til overordna leiing	MU		4,0	3,8	4,0	
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %	100 %	100 %	
	Rekruttering	Omdøme	MU		4,2	4,5	4,5	
		Attraktiv	Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar		80 %			
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit	MU					
		- Heilheitsvurdering trivsel			4,8	4,7	4,8	
		Sjukefråvær korttid	Statistikk		3,6 %		3,6 %	
		Sjukefråvær langtid	Statistikk		3,6 %		3,6 %	
		Eigemeldinger	Opptelling		88			
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fornying	MU				4,1	
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU					

10.7.3. Utviklinga i økonomiske rammer for verksemda

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Nto driftsutg pr innb i kr, pleie og omsorgsteneste	10 898	12 484	13 114	15 296	12 923	12 216	10 636
Korr bto driftsutg pr heimetenestebrukar	98 557	96 385	113 024	75 875	127 601	130 415	145 486
Korr bto driftsutg pr plass i komm inst	443 512	503 073	539 268	757 390	668 138	654 404	668 088
Årsverk (helsefagutdanna) pr mottakar av pleietenester	0,4						

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Andel 80+ som er beboere på inst.	19,5	21,8	18,8	19,2	15,1	14,9	14,0

10.8 Heimebasert omsorg

10.8.1. Status og analyse (SWOT)

Nåtid	Framtid
<p><u>Styrker</u></p> <p>Stabil arbeidskraft. Positive og ansvarsfulle arbeidstakarar. Myndiggjorte medarbeidarar. Vilje til forbetringar/prosjektarbeid/endingar. God etikk. Sterke på brukarmedverknad. Fleire med spesialkompetanse innan sitt fagfelt. Flinke på dokumentasjon. Positive til hospitering.</p>	<p><u>Moglegheiter (prioritert)</u></p> <p>Fleksible tenester (LEON). Individuelt tilpassa tenester. God dekningsgrad. Kompetanseheving. Fleire tilsette proporsjonalt med demografiske utfordringar. Fokusere på brukar/pårørande -perspektiv for å fremje brukarmedverknad og samarbeid. Arbeide for å opprette brukarråd. Samanslåing av to personalgrupper til ei i avdeling for funksjonshemma, som også skal gje tenester til brukarar i andre butilbod. Større deltaking på og betre resultat på medarbeidarundersøkingar Interkommunalt samarbeid på dagaktivitet for funksjonshemma. Krevje spesialisttenester levert i bygda. Nytte ambulerande team. Vurdere tenesteyting og organisering etter generell samfunnsutvikling, økonomi og ny forskning på fagfeltet.</p>
<p><u>Kritiske forbetningsbehov (prioritert)</u></p> <p>Sprinkling av trygde- og omsorgsbustadar 20% auke for kontaktsjukepleiarar i palliativ omsorg for å ta seg av kreftsjuke og deira pårørande. Dagtilbod for demente og andre 2 dagar i veka a 5 timar. Garasje el. takoverbygg til heimebasert omsorg. Koordinerande eining for habilitering/rehabilitering manglar. Høgde stillinga til ambulerande vaktmeister for å hjelpe og trygge den aukande andelen av eldre og hjelpetrengande i bygda. Forebyggjande tiltak for å bu lengre heime. Oppgradering/tilrettelegging av uteareal rundt trygde – og omsorgsbustadar for å fremje bumiljø, trivsel og sosialt fellesskap.</p>	<p><u>Spesielle utfordringar (prioritert)</u></p> <p>Rekruttere fagpersonell og ferievikarar! Andre virkemidlar må takast i bruk. Redusere sjukfráveret Butilbod med heildøgns omsorg i kombinasjon med avlastningsplassar, for å møte den komande andelen eldre og deira behov . Andel eldre over 90år aukar med 44% og andel eldre 67 – 80 år aukar med 48% fram mot 2020 i fht. 2004 tal. Nytt eller andre lokalar til Arbeidssenteret. Lange reiseavstandar i tenesteytinga grunna spreidd busetnad/geografi vil på eit gjeve tidspunkt utløyse ei tredje kveldsvakt i heimesjukepleia.. Skaffe kvalifisert og nok personell til å imøtekoma behovet for tenester.</p>

10.8.2. Mål og resultatindikatorar for driftsåret 2007

Fokus-område	Kritisk suksessfaktor	Indikator	Målemetode	Resultat 2006	Resultat-mål 2007	Resultat 2007	Resultat-mål 2008	
Brukarar	Brukar-tilfredsheit	Kor tilfredse er brukarane	BU		3,8	3,7	3,7	
	Medverknad	Tilfreds med medverknad	BU		3,6	3,3	3,4	
	Avklaring av forventningar	Andel tenester med oppdatert tenestebeskriving	Opptelling		100 %		100 %	
		Andel tenester med oppdatert serviceerklæring	Opptelling		100 %		100 %	
		Oppleving av kvalitet på informasjon	BU		3,5	3,5	3,5	
Forvaltnings-praksis								
Økonomi	Økonomi-styring av drift	Avvik budsjett	Økonomisystem		0 %		0 %	
		Rutinar for økonomisk styring	Årshjulet		0 dager avvik		0 dager avvik	
	Tilgjengelegheit	Oppretthalde dekningsgrad	Kostra		83,3			
Medarbeidarar	Arbeidsgjevar-rolle	Oppleving av leiarskap til næraste leiar	MU		4,9	3,8	4,5	
		Oppleving av leiarskap til overordna leiing	MU		4,3	3,9	3,6	
		Andel gjennomførte medarbeidar-samtalar	Opptelling		100 %		100 %	
	Rekruttering	Omdøme	MU		4,9	4,1	4,7	
		Attraktiv	Andel kvalifiserte søkjarar til ledige stillingar		80 %	92 %	100 %	
	Arbeidsmiljø	Medarbeidar-tilfredsheit		MU		5,1	4,3	4,8
			Sjukefråvær korttid	Statistikk		3,8 %	3,6 %	3,8 %
			Sjukefråvær langtid	Statistikk		5,1 %	4,4 %	5,1 %
Eigemeldinger			Opptelling			112	149	
Læring og fornying	Kultur for læring og fornying	Oppleving av læring, utvikling og fornying	MU				4,1	
	Leiar som tilretteleggjar for utvikling	Oppleving av leiar som pådrivar for læring, utvikling og fornying	MU					

10.8.3. Utviklinga i økonomiske rammer for verksemda

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Nto driftsutg pr innb i kr, pleie og omsorgsteneste	10 898	12 484	13 114	15 296	12 923	12 216	10 636
Korr bto driftsutg pr heimetenestebrukar	98 557	96 385	113 024	75 875	127 601	130 415	145 486
Korr bto driftsutg pr plass i komm inst	443 512	503 073	539 268	757 390	668 138	654 404	668 088
Årsverk (helsefagutdanna) pr mottakar av pleietenester	0,4						

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Andel mottakarar av heimetenester 67+	82,8	81,1	83,3	84,8	71,9	66,4	67,7

Indikatorer Lom	2003	2004	2005	2006	Gjennomsnitt 2006		
					KG	Op	Land
Kommunalt disp bustader pr 100 innb	22,0	21,0	19,0	19,0	22,0	23,0	20,0

11. Vedlegg

11.1. Forslag frå tenesteområda til stillingsauke

Støttefunksjonen

Det er tidsmessig stramt innan Støttefunksjonen. Arbeidspresset kjem fram i samtaler med tilsette og i medarbeiderundersøkinga. Tenesteleiar har det utgangspunktet at vi skal søke etter alle andre løysingar før ein ber om meir ressursar. Endring av ledig stilling har vore sette på som ei løysing i Støttefunksjonen for å nå dei krav og mål som blir stilte. Stillingsressursen skal brukast slik at tenesteleiar får tid til å arbeide med rasjonalisering og endringar som skal gje rom for billigare løysingar på sikt.

SKULE		2008
1	Auke i rametimar - lønsutgifter	344 000
2	Auke i reserven av rametimar	73 000
	Auke av rektorstilling ved u-skulen til 100 %	
3	adm.	55 000
	Sum auke stillingsressursar for tenesteområde Skule i Lom	472 000
BARNEHAGE		
1	Auke i stilling som spesialpedagog	40 000
	Sum auke stillingsressursar for tenesteområde Barnehage	40 000
MTN – KULTUR		
1	Stilling som planingeniør	481 000
	Prosjektstilling - stadsutvikling for	
2	Fossbergom	
	Sum auke stilling for tenesteområde MTN - KULTUR	481 000
HELSE/VELFERD		
1	20 % auke som fysioterapeut	30 000
2	Ergoterapistilling - auke til 75 % i 2008	66 000
	Sum auke stilling for Helse/Velferd	96 000
INSTITUSJONSBASERT OMSORG		
1	Aktivisering av eldre	34 000
2	Sjukepleiar 50 %	254 800
3	Husfar 50 %	172 000
	Sum auke stilling Institusjonsbasert Omsorg	460 800
HEIMEBASERT OMSORG		
1	Miljøarbeidar tilrettelegging arbeid/dagtilbud	69 000
2	Dagtilbud for heimebuande demente	135 000
3	Kreftsjukepleiar 20 % auke	81 000
	Ambulerande vaktmeister, auke sumaren til	
4	100%, om vinteren til 60 %	135 000
5	Hjelpepleiar/omsorgsarbeidar	660 000
	Sum auke Heimebasert Omsorg	1 080 000
	SUM meldte behov for auke i stillingsressursar	2 629 800

11.2 Driftstiltak innan MTN-Kultur

Lom bygdamuseum (Restaurering og vedlikehald).	200 000
Ymse kultuarrangement - søknadar om faste arrangement	85 000
Auka behov vedlikehald bygg	440 000
Kulturlandskapsprosjekt	33 000
Skilt, merking, rydding turvegar	100 000
Fornyng av informasjonstavler R15	100 000
Restaurering Kollavegen	150 000
Hovedinspeksjon bru	100 000
Garmo RA – rehabilitering	100 000
Leirmo RA – rehabilitering	100 000
Sanering VA-ledningar	100 000
SUM	1 508 000

11.3. Investeringsforslag fra tenesteområda

Støttefunksjonen:		
It-utstyr gjennom Regiondata	363.000	
Ny publiseringsløsning for heimeside og intranett	300.000	
Sum Støttefunksjonen:	663.000	
Skule:		
Bærbare pc-ar til elevane ungdomsskule	120.000	
Persienner Loar kulturhus	115.000	
Renovering klasserom Garmo skule	200.000	
Sum skule	435.000	
MTN - kultur		
Opprusting Presthaugen	1.000.000	
Rehabilitering avløp/rensing	100.000	(kvart år i planperioda)
Garmo reinseanlegg, rehab	1.000.000	(2010)
Leirmo reinseanlegg, rehab	1.000.000	(2010)
Leidningskart	200.000	
Beredskapsplan avløp	100.000	(2009)
Brannsikring trygdebustad	400.000	(- 2008, 300.000 i 2009)
Vedlikehald samfunnshuset	2.300.000	
Fleirbrukshall 2010		(30.000.000 2010)
Renovering av kommunale boliger	220.000	
Geodata -plan	210.000	(80.000 kvart år 09 -11)
Kjøp av tomter	1.000.000	
Asfaltering Kulihaugen m.m.	550.000	
Opprusting Miljøstasjon	1.725.000	
Brann/redningsstasjon	1.500.000	
SUM MTN – kultur 2008	9.205.000	
SUM MTN – kultur 2009	580.000	
SUM MTN – kultur 2010	32.180.000	
SUM MTN – kultur 2011	310.000	